રાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુકસ, ઈનામ અને લાયબ્રેરી માટે
મંજુર થએલો અને કેળવણી ખાતાના અધિકારી સાહેબો
તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

—: પાંચમા ધોરણનો :—

ખગણિત શિક્ષક ભાગ ૬

ગુણોત્તરની સંપૂર્ણ નોંધ સાથે, તમામ ગુણોત્તરના
લેખાં ફક્ત ત્રણજ રીતથી ગણી શકાય એવી
નવીન સરળ યુક્તિવાળો.

રચનાર:—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
"ડિક્ટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.
રચનારનું ઠેકાણું:—શાહપોર-સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિધ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર-સુરત.

છાપનાર-ગોવિંદજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.
...વાનું ઠેકાણું-શ્રી "અનાવિલ બંધુ" પ્રીં પ્રેસ બુરાનપુરી
...ળ, ભાજીવાળી પોળ અનાવિલ લોજની બાજુમાં—સુરત.
...ત્તિ ૮મી] [પ્રત ૧૦૦૦
... ૧૯૮૧] કિંમત ૦-૪-૦ પોસ્ટેજ જુદું [૧૯૨૫.

હિંદુસ્તાનની સામાન્ય ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળામાં શું શું છે?

દેશની વ્યાખ્યા, હિંદુસ્તાનની પાછલી હકીકત તથા નામ પાડવાનું કારણ, સીમા, વિસ્તાર, કુદરતી ભાગો, હિંદમાં કેટલી તરેહનાં રાજ્યો છે તે, તથા તેનું ક્ષેત્રફળ, બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ, દેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, પરદેશી સ્વતંત્ર રાજ્યો, દેશી ખંડીઆ રાજ્યો, પર્વતો, જવા આવવાના માર્ગ, (ઘાટ), પર્વતનાં શિખરો, હવા ખાવાના સ્થળો, મેદાનો, ઉચ્ચ પ્રદેશ, ખીણો, રણ, નદીઓ, નદીઓ વિષે વિશેષ હકીકત, નદીની શાખાઓ, પવિત્ર નદીઓ, દોઆબ, નદીઓના મૂળ, ઉત્તરમાંથી, દક્ષિણમાંથી, પૂર્વમાંથી અને પશ્ચિમમાંથી નીકળતી નદીઓ; જળક્ષેપ પ્રદેશ, કિનારા, બંદરો, ભૂશિરો, સમુદ્ર, અખાત, ઉપસાગર, સામુદ્રધુનીઓ, બેટો, દ્વીપકલ્પ, સરોવર, જાત્રાનાં ઠેકાણાં, જૈન, પારસી, મુસલમાન, ને શીખના જાત્રાના સ્થળ. ચારે દિશામાં આવેલાં જાત્રાનાં સ્થળ, રણક્ષેત્રો, છાવણીઓ, આબોહવા, હવા ને તેની લોક પર તથા પાક પર અસર, તાપ, ટાઢ, વરસાદ, મુખ્ય પેદાશ, ખેતીની પેદાશ, વનસ્પતિ પેદાશ, ખનીજ પેદાશ, પ્રાણી પેદાશ, પ્રાણીઓ, મુખ્ય ધંધા, મુખ્ય ઉદ્યોગ, વેપાર, આયાત, નિકાસ, રેલવે, આગબોટના રસ્તા, વસ્તી, ભાષા, ધર્મો, હુન્નર, રાજ્ય વ્યવસ્થા, ગવર્નરોની દેખરેખ નીચેનાં દેશી રાજ્યો; રજપુત, મરેઠી, મુસલમાની, શીખ ને જાટ લોકોના રાજ્યો; ઉપજ, ખરચ, લશ્કર, યુનિવર્સિટી, ભૂતળ, મોટી સડકો. વાઇસરોયની દેખરેખ નીચેનાં રાજ્યો, દરેક રાજકીય ભાગમાં આવેલાં પ્રખ્યાત સ્થળો, પ્રખ્યાતિ સાથે, વિવિધ રસિક પ્રશ્નો, પરીક્ષક પ્રશ્નો કિંમત ચાર આના.

પ્રકરણ ૧.

મનોયત્ન ૧.

નીચેની સંખ્યાના ગુણોત્તર કાઢો.

રૂપીઓ : બે આની	રૂપીઓ : ૩ પાઇ	આનો : ૨ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૧૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : ૨૫ બદામ	આનો : ૧૨॥ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૪ ઉપઆના	આનો : ૧૦ બદામ
રૂપીઓ : ૧૦ દોકડા	રૂપીઓ : ૨ પાઇ	આનો : ૦॥ સુ૦ પૈસો
રૂપીઓ : ૮ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૧ દોકડો	આનો : ૧ પાઈ
રૂપીઆ : ૧૬ પાઈ	રૂપીઓ : $\frac{૫}{૬}$ દોકડા	આનો : ૧ ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૧ આનો	રૂપીઓ : $\frac{૨}{૩}$ સુ૦ પૈસા	આનો : ૬। બદામ
રૂપીઓ : ૬। દોકડા	રૂપીઓ : $\frac{૨}{૧૫}$ આના	આનો : ૫ બદામ
રૂપીઓ : ૫ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : $\frac{૫}{૧૨}$ દોકડા	આનો : ૦। સુ૦ પૈસા
રૂપીઓ : ૫ દોકડા	રૂપીઓ : $\frac{૧}{૩}$ સુ૦ પૈસા	આનો : ૦॥ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : $\frac{૧}{૧૫}$ આના	આનો : $\frac{૮}{૧૫}$ ઉપઆના
રૂપીઓ : ૮ પાઇ	રૂપીઓ : $\frac{૪}{૫}$ પાઇ	આનો : $\frac{૧૦}{૩}$ બદામ
રૂપીઓ : $\frac{૮}{૧૫}$ આના	રૂપીઓ : ૧ ઉપઆનો	આનો : ૦॥ ઉપઆનો
રૂપીઓ : $\frac{૮}{૩}$ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : ૦॥। પાઇ	આનો : ૨॥ બદામ
રૂપીઓ : $\frac{૧૦}{૩}$ દોકડા	રૂપીઓ : ૫ બદામ	આનો : ૦। પાઇ
રૂપીઓ : ૬ પાઈ	રૂપીઓ : ૦। સુ૦ પૈસો	આનો : ૦। ઉપઆનો
રૂપીઓ : ૨॥ દોકડા	રૂપીઓ : $\frac{૨}{૪૫}$ આના	આનો : ૨૫ વીસવાસી
રૂપીઓ : ૨ સુ૦ પૈસા	રૂપીઓ : $\frac{૨}{૧૯}$ સુ૦ પૈસો	આનો : $\frac{૧}{૭}$ પાઇ
રૂપીઓ : ૪ પાઈ	રૂપીઓ : $\frac{૧}{૧૮}$ દોકડા	આનો : ૧ બદામ
રૂપીઓ : ૧ પૈસો	આનો : ૧ અધેલો	આનો : $\frac{૫}{૬}$ બદામ

આનો : $\frac{૨}{૧૬}$ ઉપઆના	પાઉંડ : ૦॥। પેની	શેર : ૪ રૂ. ભાર
આનો : $\frac{૫}{૧૨}$ બદામ	પૌંડ : $\frac{૮}{૫}$ ફાર્થિંગ	મણ : ૫ શેર
આનો : $\frac{૭}{૧૫}$ ઉપઆનો	શિલિંગ : ૧॥ પેન્સ	મણ : ૨॥ શેર
આનો : ૧ ઉ૦ ઉ૦ આ.	શિલિંગ : $\frac{૬}{૫}$ પેન્સ	મણ : ૧। શેર
આનો : વીસવાસી	શિલિંગ : ૧ પેની	મણ : શેર ૦॥=
આનો : $\frac{૨}{૪૫}$ ઉપઆના	શિલિંગ : ૦॥। પેની	મણ : શેર ૦।-
આનો : $\frac{૫}{૧૮}$ બદામ	શિલિંગ : $\frac{૩}{૫}$ પેની	મણ : ૦। શેર
પૌંડ : ૨॥ શિલિંગ	શિલિગ : ૨ ફાર્થિંગ	એકર : ૨॥ ગુઠા
પૌંડ : ૨ શિલિંગ	શિલિંગ : $\frac{૨}{૫}$ પેની	એકર : ૧। ગુઠો
પૌંડ : ૧ શિ. ૮ પેન્સ	શિલિંગ : ૧॥ ફાર્થિંગ	એકર : ૧૦ આના
પૌંડ : ૧। શિલિંગ	શિલિંગ : $\frac{૩}{૧૦}$ પેની	એકર : ૨॥ આના
પૌંડ : ૧ શિલિંગ	શિલિંગ : ૧ ફાર્થિંગ	એકર : ૪ ગુંઠા
પૌંડ : ૧૦ પેન્સ	શિલિગ : ૦॥। ફાર્થિંગ	એકર : ૨ આના
પૌંડ : ૮ પેન્સ	શિલિગ : ૦॥ ફાર્થિંગ	માઇલ : ફર્લાંગ
પૌંડ : ૭॥ પેન્સ	શિલિંગ : $\frac{૩}{૨૫}$ પેની	માઇલ : ૦॥ ફર્લાંગ
પૌંડ : ૬ પેન્સ	શિલિંગ : $\frac{૧}{૧૦}$ પેની	માઇલિ : ૦। ફર્લાંગ
પૌંડ : ૫ પેન્સ	શિલિંગ : $\frac{૧}{૨૦}$ પેની	માઇલ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૩॥ પેન્સ	શિલિંગ : $\frac{૩}{૧૬}$ ફાર્થિંગ	માઇલ : ૧। પોલ
પૌંડ : ૨॥ પેન્સ	શિલિગ : $\frac{૩}{૮૦}$ પેની	માઇલ : પોલ
પૌંડ : ૧$\frac{૨}{૫}$ પેન્સ	શિલિંગ : $\frac{૧}{૩૦}$ પેની	ફર્લાંગ : ૫ પોલ
પૌંડ : ૨ પેન્સ	શેર : નવટાંક	ફર્લાંગ : ૨॥ પોલ
પૌંડ : ૧ પેની	શેર : અધોળ	ફર્લાંગ : ૧। પોલ
પૌંડ : ૩॥ ફાર્થિંગ	શેર : ।। રૂ. ભાર	રૂડ : ૫ પોલ

રૂડ : ૨॥ પોલ
રૂડ : ૫ પોલ
માણી : ૧॥ મણ
માણી : ૦॥। મણ
માણી : ૧૫ શેર
માણી : ૭॥ શેર
માણી : શેર ૧॥।≈
માણી : ૪ શેર
માણી : ૨ શેર
માણી : ૧॥ શેર
ગ્રોસ : ૧॥ ડઝન
ગ્રોસ : ૦॥। ડઝન
ડઝન : ૧॥ નંગ
ડઝન : ૦॥। નંગ

એપૉથીકરી તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦॥। ઔંસ
પૌંડ : ૩ ડ્રામ
પૌંડ : ૧॥ ડ્રામ

ટ્રૉય વજનનુ તોલ

પૌંડ : ૧॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦॥। ઔંસ
પૌંડ : ૭॥. પેનીવેટ
પૌંડ : ૩॥।. પેનીવેટ

પૌંડ : ૨॥ ગ્રેન
પૌંડ : ૨૪ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧ પેનીવેટ
પૌંડ : ૧૮ ગ્રેન
તોલો : ૦॥। માસો
તોલો : ૦॥ માસો
તોલો : વાલ
તોલો ૧॥ રતી
વર્ષ : ૧॥ માસ
વર્ષ : ૦॥। માસ
વર્ષ : ૩૬ દિવસ
વર્ષ : ૧॥ દિવસ
ફુટ : ૧॥ ઇંચ
ફુટ : ૦॥। ઇંચ
કળશી : ૨ મણ
કળશી : મણ
કળશી : ૦॥ મણ
કળશી : ૦। મણ
કળશી : ૨॥ શેર
કળશી : ૨ શેર
કળશી : ૧॥ મણ ૪શેર
ગદિઆણો : ૨ વાલ
ગદિઆણો : .વાલ

ગદિઆણો : ૦॥ વાલ
ગદિઆણો : ૦॥। રતી

એવોર્ડુપોઇ વજનનું

પૌંડ : ૨ ઔંસ
પૌંડ : ઔંસ
પૌંડ : ૦॥ ઔંસ
પૌંડ : ૦। ઔંસ
પૌંડ : ૧ ડ્રામ
ફરો : ૨ પાયલી
ફરો : પાયલી
ફરો : ૦॥ પાયલી
ફરો : ૦। પાયલી
ફરો : ૦। શેર
ખાંડી : ૨॥ મણ
ખાંડી : ૧૧ મણ
ખાંડી : ૨૫ શેર
ખાંડી : ૧૨॥ શેર
ખાંડી : શેર ૩)≈
ખાંડી : ૨ મણ
ખાંડી : ૨॥ શેર
ખાંડી : ૨ શેર
ખાંડી : ૩ મણ
ભાર : ૧॥ ધડી

ભાર	: ૧॥ મણ	રીમ	: ૨ તાવ	સેંકડો	: ૬। નંગ
ભાર	: ૦।॥ મણ	રીમ	: ૧॥ તાવ	સેંકડો	: ૧૦ નંગ
ભાર	: ૧૫ શેર	ગજ	: ૩ તસુ	હજાર	: ૧૨૫ નંગ
ભાર	: ૩।॥ શેર	ગજ	: ૧॥ તસુ	હજાર	: ૬૨॥ નંગ
ભાર	: ૨ ઘડી	ગજ	: ૦।॥ તસુ	હજાર	: ૩૧। નંગ
ભાર	: ૪ શેર	ગજ	: ૦।॥ આંગળ	હજાર	: સેંકડો
ભાર	: ૩ શેર	વીંધુ	: ૨॥ વસા	ગાંસડી	: ૧। રીમ
ટાંક	: ૩ રતી	વીંધુ	: ૧। વસા	ગાંસડી	: ૧૨॥ ધા
ટાંક	: ૧॥ રતી	વીંધુ	: ૧૨॥ કાઠી	ગાસડી	: ૬। ધા
ટાંક	: ૦।॥ રતી	વીંધુ	: ૬। કાઠી	ગાંસડી	: ૧ રીમ
ટાંક	: ૬ આના	વીંધુ	: ૨ વસા	એડીઉં	: ૪ મણ
ટાંક	: ૧॥ આના	વસા	: ૨॥ કાઠી	એડીઉં	: ૨ મણ
કોડી	: ૨। નંગ	વસા	: ૧। કાઠી	એડીઉં	: મણ
કોડી	: ૧। નંગ	ગાલ્લી	: ૩॥ મણ	એડીઉં	: ૦॥ મણ
ધા	: ૩ તાવ	ગાલ્લી	: ૭૫ શેર	એડીઉં	: ૫ શેર
ધા	: ૧॥ તાવ	ગાલ્લી	: ૩૭॥ શેર	એડીઉં	: ૧૨૮ શેર
ધા	: ૦।॥ તાવ	ગાલ્લી	: ૧૮।॥ શેર	એડીઉં	: ૪ શેર
રીમ	: ૨॥ ધા	ગાલ્લી	: ૩ મણ	તોલો	: ૪ વાલ
રીમ	: ૧। ધા	ગાલ્લી	: ૫ શેર	તોલો	: ૨ વાલ
રીમ	: ૧૫ તાવ	મહીનો	: ૩॥ દિવસ	તોલો	: ૧ વાલ
રીમ	: ૭॥ તાવ	મહીનો	: ૩ દિવસ	તોલો	: ૦।॥ વાલ
રીમ	: ૨ ધા	સેંકડો	: ૧૨॥ નંગ		

મનોયત્ન ૨.

૧) શેરના રૂ. ભાર કેટલા ?	૨૩) શેર : ખાંડી
૨) શેર : રૂા. ભાર. -	૨૪) કેટલા શેરની માણી ?
૩) મણના રૂા. ભાર કેટલા ?	૨૫) કેટલી રતીનો તોલો !
૪) મણના નવટાંકકેટલા ?	૨૬) કેટલી રતીનો માસો !
૫) મણના : રૂા. ભાર.	૨૭) કેટલી રતીનો ગદિઆણો !
૬) મણ : નવટાંક.	૨૮) શેરના નવટાંક કેટલા !
૭) મણના શેર કેટલા ?	૨૯) શેરના અધોળ કેટલા !
૮) ખાંડીના શેર કેટલા ?	૩૦) મણની પાંચશેરી કેટલી ?
૯) ભારના શેર કેટલા !	૩૧) મણની અઢીશેરી કેટલી !
૧૦) કળશીના શેર કેટલા !	૩૨) મણની સવાશેરી કેટલી !
૧૧) ગાલ્લીના શેર કેટલા !	૩૩) મણના અધોળ કેટલા !
૧૨) બેડીઆના શેર કેટલા ?	૩૪) ૩૬ દિવસ : ૧ વર્ષ
૧૩) ગદિઆણાની રતી કેટલી !	૩૫) ૫ ગુઠા : એકર
૧૪) માસાની રતી કેટલી !	૩૬) ૫ પોલ : માઇલ
૧૫) માણી : શેર	૩૭) ૦ાા મણ : બેડીઉં
૧૬) કળશી : શેર	૩૮) ૧ાા રતી : તોલો
૧૭) ખાંડી : શેર	૩૯) ૬૪ શેર : કળશી
૧૮) ભાર : શેર	૪૦) કળશીની બશેરી કેટલી ?
૧૯) ગાલ્લી : શેર	૪૧) ૭૫ શેર : ગાલ્લી
૨૦) બેડીઉં : શેર	૪૨) ૨ વસા : વીંઘુ
૨૧) વર્ષના દિવસ કેટલા !	૪૩) ગાલ્લીમાં ૫ શેર કેટલીવાર !
૨૨) વર્ષ : દિવસ	૪૪) ગાલ્લી : ૫ શેર

૪૫) ૨ ધા : રીમ.	૫૩) વર્ષ : ૧।। દિવસ
૪૬) રીમ : ૨ ધા	૫૪) ૧।। ખાંડી : ૭।। શેર
૪૭) બેડીઆની ૫ શેરી કેટલી?	૫૫) ૧। ભાર : ૧।। મણુ
૪૮) ભાર : મણુ	૫૬) ૧ ગજ : ૦।। તસુ
૪૯) કળશી : બેડીઉં	૫૭) ૩ અધોળ: ૧।। મણુ
૫૦) ગાલ્સી : ખાંડી	૫૮) ૨।। નવટાંક: ૨।। મણુ
૫૧) ક્રાઉન : પૌંડ	૫૯) ૨। ગાલ્લી : ૧૧। શેર
૫૨) પૌંડના ક્રાઉન કેટલા?	૬૦) ૧। પૌંડ : ૧। શિલિંગ

૬૧) કેટલા ફાર્થિંગ હોય તો શિલિંગ થાય?

૬૨) નીચેના રૂપીઆની કિંમત કહો.

$\frac{૧}{૨}$ $\frac{૧}{૩}$ $\frac{૧}{૪}$ $\frac{૧}{૫}$ $\frac{૧}{૬}$ $\frac{૧}{૮}$ $\frac{૧}{૧૦}$ $\frac{૧}{૧૨}$ $\frac{૧}{૧૬}$, $\frac{૧}{૨૦}$, $\frac{૧}{૨૪}$, $\frac{૧}{૨૫}$, $\frac{૧}{૩૨}$,
$\frac{૧}{૪૦}$, $\frac{૧}{૪૮}$, $\frac{૧}{૫૦}$, $\frac{૧}{૬૪}$, $\frac{૧}{૮૦}$, $\frac{૧}{૯૬}$, $\frac{૧}{૧૦૦}$, $\frac{૧}{૧૨૮}$, $\frac{૧}{૧૯૬}$, $\frac{૧}{૨૦૦}$

૬૩) $\frac{૧}{૨}$, $\frac{૧}{૩}$, $\frac{૧}{૪}$, $\frac{૧}{૫}$, $\frac{૧}{૬}$, $\frac{૧}{૮}$, $\frac{૧}{૧૨}$, $\frac{૧}{૧૬}$, $\frac{૧}{૨૦}$, $\frac{૧}{૨૪}$, $\frac{૧}{૨૫}$, $\frac{૧}{૪૦}$, $\frac{૧}{૪૮}$,
$\frac{૧}{૫૦}$, $\frac{૧}{૧૦૦}$, આનાની કિંમત કહો.

૬૪) ૪।। પૌંડમાં ૨।। પૌંડ ઉમેરતાં જે જવાબ આવે તેનું ૭ શિલિંગ ૩ પેન્સ સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૫) રૂ. ૩।।।≈।। માંથી રૂ. •) ૦।। બાદ કરો અને જે બાકી રહે તેનું રૂ. ૦।।।≋ ની સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૬) ૭।।×૭।। નું ૨।।×૨।। સાથે ગુણોત્તર શું?

૬૭) ૧।। મણુ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૮ ?

૬૮) ૨ શેર ને કેટલા નવટાંકનું ગુણોત્તર ૮ ?

૬૯) નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૬ ?

૭૦) ગાંસડી ને કેટલા રીમનું ગુણોત્તર ૧૦ ?
૭૧) સેંકડો ને કેટલા નંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૭૨) ૩ નવટાંક ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧/૪ ?
૭૩) ૧૧ રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૮ ?
૭૪) કેટલા આના ને ૩।। રૂપીઆનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૭૫) ૩ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૪૮ ?
૭૬) કેટલા તોલા ને ૮ ગદિઆણાનું ગુણોત્તર ૧૬ ?
૭૭) કેટલી કળશી ને ૪ ભારનું ગુણોત્તર ૨ ?
૭૮) ૫ રૂપીઆ ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૫૨ ?
૭૯) ૭ શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૮૦) ૭ પેન્સ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૧/૧૨ ?
૮૧) ૩૨ મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૨) એડીઉ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૩) કેટલા મણ ને ૫ નવટાંકનું ગુણોત્તર ૩૨૦ ?
૮૪) ૫ શેર ને કેટલી ખાંડીનું ગુણોત્તર ૧/૧૬૦ ?
૮૫) કેટલા ઓસ ને ૨૪ ડઝનનું ગુણોત્તર ૨ ?

સૂચના—૮૬ થી ૯૫ સવાલના જવાબ અનેક આવશે ?

૮૬) કેટલા રૂપીઆ ને કેટલા આનાનું ગુણોત્તર ૪ ?
૮૭) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૮૮) કેટલાં એડીઆં ને કેટલી કળશીનું ગુણોત્તર ૮ ?
૮૯) કેટલા આના ને કેટલી પાઇનું ગુણોત્તર ૧૨ ?
૯૦) કેટલા મણ ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૧૬ ?

૯૧) કેટલા તોલા ને કેટલા વાલનું ગુણોત્તર ૮ ?
૯૨) કેટલી ગાલ્લી ને કેટલા મણનું ગુણોત્તર ૩૦ ?
૯૩) કેટલી ખાંડી ને કેટલા શેરનું ગુણોત્તર ૪૦ ?
૯૪) કેટલા પૌંડ ને કેટલા શિલિંગનું ગુણોત્તર ૨૦ ?
૯૫) કેટલા શિલિંગ ને કેટલા પેન્સનું ગુણોત્તર ૧૨ ?

પ્રકરણ ૨.

કસર.

વ્યવહારમાં પદાર્થોની કિંમતની આપ લે ચલણી નાણાંથી કરવામાં આવે છે. નાણામાં હલકું નાણું પાઇ છે. ૦ાા પાઈથી ઉપરાંત થાય તો આખી ગણી લેવામાં આવે છે, પણ ૦ાા પાઈથી ઓછી થાય તો છોડી દેવામાં આવે છે.

હિસાબ દોકડા, બદામ, બીસવાસીથી ગણવામાં આવે છે. તેમાં પણ ઉપર મુજબ કસર મૂકવી. જવાબ દોકડા, બદામ અને વીસવાસીમાં ન માંડતાં તેનું નાણું કરી રૂપીઆ, આના, પાઇમાં માંડવો.

પ્રકરણ ૩.

તમામ ગુણોત્તરમાં લાગુ પડતી કુંચીઓ.

૧) ભારે પરિમાણ ઉપરથી હલકા પરિમાણની કિંમત કાઢવાની રીતઃ—

ભારે પરિમાણુની કિંમતને, ભારે પરિમાણુ અને હલકા પરિમાણુના ગુણોત્તરે ભાગવા, ભાગાકાર ભારે પરિમાણુની કિંમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂ૦ ૨૫॥ એ તોલો તો ૪ વાલનું શું ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત-રૂા. ૨૫॥ ને ભારે પરિમાણુ તોલો અને હલકા પરિમાણુ ૪ વાલના ગુણોત્તર ૮ એ ભાગ્યા. ૨૫॥÷૮ એટલે ૨૫॥×$\frac{૧}{૮}$=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡ જવાબ આવ્યો. (૨૫॥ રૂપીઆને $\frac{૧}{૮}$થી ગુણવા અથવા ૨૫॥ ને $\frac{૧}{૮}$* રૂપીઆએ ગુણવા એ બરોબર છે. હવે $\frac{૧}{૮}$ રૂપીઓ એટલે બે આના, માટે ૨૫॥×૨ આના=૫૧ આના=રૂ. ૩)≡) દા. ૨) રૂ. ૬૩) ગાલ્લી તો ૧૨ શેરનું શુ ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત રૂ. ૬૩) ને ભારે પરિમાણુ ગાહ્લી અને હલકા પરિમાણુ ૧૨ શેરના ગુણોત્તર ૧૦૦ એ ભાગ્યા. ૬૩÷૧૦૦= ૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦॥= ૦॥ દોકડો જવાબ. (૬૩ રૂપીઆ ×$\frac{૧}{૧૦૦}$=૬૩×$\frac{૧}{૧૦૦}$=$\frac{૬૩}{૧૦૦}$ રૂા. $\frac{૧}{૧૦૦}$ રૂપીઆ=૧ દોકડો માટે ૬૩×૧=૬૩ દોકડા=રૂ. ૦॥= ૦॥ દોકડો)

દા. ૩) ૭॥ ખાંડીના ૫૨॥ રૂપીઆ તો ૩૦ શેરનું શું ?

ભારે પરિમાણુની કિંમત રૂ. ૫૨॥ ને, ભાર પરિમાણુ ૭॥ ખાંડી

---

*ગુણોત્તર એ સાદી સખ્યા છે. છતાં આ રીતમાં તેને વિશેષ (પરિમાણુવાળી) સંખ્યા ગણી લેવામાં આવે છે માટે પહેલી સંખ્યા જે વિશેષ સંખ્યા છે તેને સાદી સંખ્યા ગણી લેવી જોઇએ કારણ સ્પષ્ટ છે જેમકે ૫ રૂપીઆ ×૨=૧૦ રૂપીઆ અથવા ૫×૨ રૂપીઆ= ૧૦ રૂપીઆ છે.

અને હલકા પરિમાણુ ૩૦ શેરના ગુણોત્તર ૨૦૦ એ ભાગ્યા. ૫૨॥÷૨૦૦=૨૬। દોકડા=કારણુ રૂપીઆનો ૨૦૦ મો ભાગ ૦॥ દોકડો છે, માટે ૫૨।×૦॥=૨૫। દોકડો=રૂ. ૦। ૧। દોકડો જવાબ.

૨) હલકા પરિમાણુ ઉપરથી ભારે પરિમાણુની કિંમત કાઢવાની રીત:—

હલકા પરિમાણુની કિંમતને હલકા પરિમાણુ અને ભારે પરિમાણુના ગુણોત્તરે ભાગવા. ભાગાકાર હલકા પરિમાણુની કિમતની જાતનો આવશે. જેમકે દા. ૧) રૂ. ૦)=॥ નું શેર તો મણનું શું?

હલકા પરિમાણુની કિંમત ૨॥ આનાને, હલકા પરિમાણુ ૧ શેર અને ભારે પરિમાણુ મણના ગુણોત્તર ૧/૩૨ થી ભાગ્યા. ૨॥ આના÷૧/૩૨ =૨॥ આના×૩૨=૮૦ આના=રૂ. ૫) જવાબ. અથવા ૨॥×૩૨ આના= ૨॥×૨ રૂપીઆ=૫ રૂપીઆ.

દા. ૨) રૂ. ૦)=। નું શેર તો મણનું શું ?

હલકા પરિમાણુની કિમત ૨। આનાને, હલકા પરિમાણુ શેર અને ભારે પરિમાણુના ગુણોત્તર ૧/૪૦ થી ભાગ્યા. ૨।÷૧/૪૦=૨। આના×૪૦= ૯૦ આના=રૂ. ૫॥= જવાબ.

દા. ૩) ૭॥ શેરના ૬ આના ૩ ખાંડીનું શું ?

હલકાના પરિમાણની કિમત ૬ આનાને, હલકા પરિમાણુ ૭॥ શેર અને ભારે પરિમાણુ ૩ ખાંડીના ગુણોત્તર ૧/૩૨૦ થી ભાગ્યા. તો ૬ આના÷૧/૩૨૦=૬ આના×૩૨૦=૧૯૨૦ આના=રૂ. ૧૨૦ અથવા ૬×૨૦ રૂપીઆ=૧૨૦ રૂપીઆ જવાબ.

૩) કિંમત ઉપરથી વજન કાઢવાની રીત.

જેટલું વજન આપ્યું હોય અને જેટલી કિંમતનું લેવું હોય

તે બેનો ગુણાકાર કરવો, પછી તે ગુણાકારને આપેલી કિંમતે ભાગવાથી જવાબ આપેલા વજનની જાતનો આવશે.

દા ૧) રૂ. ૪૫માં ૧॥ ગાલ્લી મઠ મળે તો રૂ. ૩) માં કેટલા આવશે? ૧॥×૩=૪॥. ૪॥÷૪૫=$\frac{૧}{૧૦}$ ગાલ્લી=૩ મણ જવાબ.

દા. ૨) રૂ. ૭૨નું ૧॥ કળશી તો રૂ. ૬)નું કેટલું ? ૧॥×૬=૯. ૯÷૭૨=$\frac{૧}{૮}$ કળશી=૨ મણ જવાબ.

દા ૩) રૂ. ૦॥ ના ૨૧ નંગ તો રૂ. ૪)ના કેટલાં ? ૨૧×૪=૮૪ ૮૪÷૦॥=૧૧૨ નંગ જવાબ.

દા. ૪) રૂ. ૫૨॥માં ૧॥ ગાલ્લી ગુવાર મળે તો રૂ. ૧)=॥માં કેટલી આવશે ? ૧॥×૧)=॥=૧॥=. ૧॥=÷૫૨॥=$\frac{૧}{૩૨}$ ગાલ્લી=૩૭॥ શેર.

મનોયત્ન ૩

૧) એક આનાનું નવટાંક તો મણનું શું ?
૨) રૂપીઆનું ૪ શેર તો ભારનુ શું ?
૩) વાલના સોનાનો ૨. ૦॥ તો ૨॥ તોલાનું શું ?
૪) રૂ. ૭॥ હજાર તો ૧૨૫ નગનું શું ?
૫) ડઝનના રૂ. ૦)=॥ તો ૨॥ ગ્રોસનું શું ?
૬) રૂ. ૦॥= નું ૧૦ શેર તો ગાલ્લાનું શું ?
૭) મહીનાના રૂ. ૧૭॥ તો ૧૦ દિવસનું શું ?
૮) ૭॥ વાલના રૂ. ૨॥ તો ૭॥ તોલાનું શું ?
૯) રૂ. ૬૦)નું ૨॥ ખાંડી તો રૂ. ૫)નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૦)=નું ૦॥ મણ તો રૂ. ૧૫)નું કેટલું ?
૧૧) મણના રૂ. ૨॥ તો રૂ. ૧॥=નું કેટલું ?
૧૨) રૂ. ૧૮॥નુ ૨૦ મણ તો રૂ. ૩॥નું કેટલું ?

૧૩) ૭) વર્ષના રૂ. ૧૦૫) તો ૭ મહીનાનું શું ?
૧૪) રૂ. ૧૫) નું મણ તો ૩॥ મણનું શું ?
૧૫) ૩ અધોળના રૂ. ०॥≈ તો ૩ શેરનું શું ?
૧૬) ૭ પેનની ૫ પાઇ તો ૫ આનાની કેટલી ?
૧૭) રૂ. ૨૫॥એ તોલો તો ૪ વાલનું શુ ?
૧૮) રૂ. ૧૨॥નું ૫ મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૧૯) ૬૪ કેરીનો રૂ. ૧॥ તો રૂ. ૧)०॥ની કેટલી ?

પ્રકરણ ૪.

શેરના નવટાંક કેટલા ? અચ્છેરના અધોળ ? મણની પાંચશેરી કેટલી ? માસાની રતી ? દિવસના પહોર ? પાવલીની ટીપરી ? ખાંડીના ફરા ? ઔંસના ડ્રામ (દવા તોલવાનું) ? માઈલના ફર્લાંગ ? ક્વાર્ટરના બુશલ ? બુશલના ગેલન કેટલા ? જ. ૮. ત્યારે ઉપલાં પરિમાણોનું ગુણોત્તર શું ? જ. ૮.

૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને નવટાંક, અચ્છેર ને અધોળ, મણ ને પાંચશેરી, માસો ને રતી, દિવસ ને પહોર, પાયલી ને ટિપરી, ખાંડી ને ફરો, ઔંસ ને ડ્રામ (દવા તોલવાનું) માઇલ ને ફર્લાંગ, ક્વાટર ને બુશલ, બુશલ ને ગેલન.

એ પરિમાણોમાંથી ભારે પરિમાણ કહો. હલકા કહો. હલકા ભારેનો કેટલામો ભાગ છે ? જ. ૮મો ભાગ. ભારે હલકાથી કેટલા ગણા છે ? જ. ૮ગણા.

જો ભારે પરિણામના એકમની કિંમત રૂ. ૧ પડે તો હલકા એકમની કિંમત ભારેના કેટલામા ભાગની પડે? જ. ૮મા ભાગની. રૂપીઆનો આઠમો ભાગ શું? જ. ૨ આના. રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. પણ જો ભારે એકમની કિંમત રૂ. ૨ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૪ આના. રૂપીઆથી કેટલા ગણા આના આવ્યા? જ. બમણા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં.

૧) ભારે એકમના રૂપીઆથી બમણા આના હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ આનો પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. દોઢ પાઇ. આનાથી કેટલી ગણી પાઇ પડે? જ. દોઢ ગણી. જો ભારે એકમની કિંમત ૨ આના પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે? જ. ૩ પાઈ=૧ પૈસો. આનાથી કેટલી ગણી પાઇ આવી? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આવ્યા? જ. અડધા. ભારે એકમના આનાથી કેટલા ગણી પાઇ આપવી પડે? જ. દોઢ ગણી. પૈસા કેટલા ગણા આપવા પડે? જ. અડધા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં.

૨) ભારે એકમના આનાથી દોઢગણી પાઇ અથવા અડધા પૈસા હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પોંડ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી? જ. પોંડના આઠમા ભાગ જેટલી. પોંડનો આઠમો ભાગ શું? જ. ૨॥ શિલિંગ. પોંડથી કેટલા ગણા શિલિંગ આવ્યા? જ. અઢીગણા. ભારે એકમના પોંડથી કેટલા ગણી શિલિંગ આપવી પડે? જ. અઢીગણી. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં.

૩) ભારે એકમના પૌંડથી અઢીગણી શિલિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ શિલિંગ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. દોઢ પેન્સ. શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ પડે ? જ. દોઢ ગણા. ભારે એકમના શિલિંગથી કેટલા ગણા પેન્સ આપવા પડે ? જ. દોઢ ગણા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં

૪) ભારે એકમના શિલિંગથી દોઢ ગણા પેન્સ હલકા એકમની કિંમત ડે.

ભારે પરિમાણના એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો હલકા એકમની કિંમત કેટલી પડે ? જ. ૦ાા ફાર્થિંગ. પેન્સથી કેટલા ગણા ફાર્થિંગ આપવા પડે ? જ. અડધા. માટે ૮ ના ગુણોત્તરમાં

૫) ભારે એકમના પેન્સથી અડધા ફાર્થિંગ હલકા એકમની કિંમત પડે.

આગળ કુંચીઓ કાઢવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.

રૂ. ૧)નું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૨ આના.

રૂ. ૨)નું ૧ મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૪ આના.

રૂ. ૫)નું ૧૬ મણ તો બે મણનું શું ? જ. ૧૦ આના

રૂ. ૦)~નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. દોઢ પાઈ.

રૂ ૦)=નું ૧ાા શેર તો ૧ાા નવટાંકનું શું ? જ. ૧ાા પૈસો.

૧ પૈસાનું એક શેર તો ૧ નવટાંકનું શું ? જ. ૦ાા ઉપઆનો.

૭ પૈસાનું ૪ શેર તો ૪ નવટાંકનું શું ? જ. ૩ાા ઉપઆના.

હવે રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારે પરથી હલકાની કુંચીઓ કહાવો.

*** રૂપીઆના ભાવ પરથી ભારેપરથી હલકાની કિંમત.**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ,

૨) જેટલા આનાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી દોઢ ગણી પાઇનું તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું ભારે પરિમાણ તેથી ાા રૂપઆના તેટલુંજ હલકું પરિમાણ.

હલકાથી ભારે કેટલા ગણા છે? જ. ૮ ગણા.

હવે જો હલકા એકમની કિંમત ૧ રૂ. ૧ આનો, ૧ પૈસો, ૧ પાઇ, ૧ પૌંડ, ૧ શિલિંગ, ૧ પેન્સ, ૧ ફાર્થિંગ પડે તો ભારે એકમની કિંમત કેટલા ગણી પડે? જ. ૮ ગણી. એટલે ? ૮ રૂા. ૮ આના=ાા રૂા. ૮ પૈસા=બે આના, ૮ પાઈ, ૮ પૌંડ, ૮ શિલિંગ, પેન્સ, ૮ ફાર્થિંગ=૨ પેન્સ પડે. માટે.

૧) હલકા એકમની કિમત ૧ રૂ. પડે તો ભારે એકમની શી ? રૂ. ૮)
૨) ,, ,, ,, ૧ આનો ,, ,, ,, ,, ? રૂ. ાા
૩) ,, ,, ,, ૧ પૈસો ,, ,, ,, ,, ? ૨ આના
૪) ,, ,, ,, ૧ પાઇ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પાઈ
૫) ,, ,, ,, ૧ પૌંડ ,, ,, ,, ,, ? ૮ પૌંડ
૬) ,, ,, ,, ૧ શિલિંગ,. ,, ,, ,, ? ૮ શિ૦
૭) હલકા એકમની કિંમત ૧ પેન્સ પડે તો ભારે એકમની શી ? ૮ પેન્સ
૮) ,, ,, ,, ૧ ફાર્થિંગ ,, ,, ,, ,, ? ૨ પેન્સ

હલકા એકમપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ાા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી બમણા આના, ૩) પાઇથી

૦॥ આના અને બમણી પાઈ. ૪) ફાર્દિંગથી બમણા પેન્સ
આગળ કુંચીઓ કઢાવી છે માટે નીચેના હિસાબ પૂછો.
રૂ. ૧)નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ રૂ.
રૂ. ૨) નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧૬ રૂ.
રૂ. ૦)~નું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૦॥ રૂ.
રૂ. ૦)≈નું ૩ નવટાંક તો ૩ શેરનું શું ? જ. ૧॥ રૂ.
૧ પૈસાનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૨ આના
૪ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૫ શેરનું શું ? જ. ૮ આના
૧ પાઈનું ૧ નવટાંક તો ૧ શેરનું શું ? જ. ૮ પાઈ.
હવે રૂપીઆના ભાવપરથી હલકા પરથી ભારેની કુંચીઓ કઢાવો.

*** રૂપીઆના ભાવપરથી હલકાપરથી ભારે કિંમત—**

૧) જેટલા રૂપીઆનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણા રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.
૨) જેટલા આનાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૦॥ રૂપીઆનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ
૩) જેટલા પૈસાનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી બમણા આનાનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.
૪) જેટલી પાઈનું જેટલું હલકું પરિમાણ તેથી ૮ ગણી પાઈનું તેટલુંજ ભારે પરિમાણ.

ઉદાહરણ—

૧) રૂ. ૩)નું શેર તો નવટાંકનું શું ? જ. રૂપીઆથી બમણા આના. માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦≈
૨) ૫ આનાનું મણ તો ૫ શેરનું શું ? જ. આનાથી દોઢ ગણી

પાઇ. માટે ૫×૧॥=૭॥ પાઈ=રૂ. ૦) ૦॥ ૧॥ પાઈ.

૩) ૨॥ પૌંડમાં ૧ માઇલ રેલવે દુરસ્ત થાય તો ૧ ફર્લાંગ રેલવે દુરસ્ત કરામણી શું ખર્ચ થશે? જ. પૌંડથી ૨॥ ગણી શિલિંગ માટે ૨॥×૨॥=૬। શિલિંગ.

૪) ૩ શિલિંગમાં ૧ ઔંસ દવા મળે તો ડ્રામનું શું?
જ. શિલિંગથી દોઢા પેન્સ માટે ૩×૧॥=૪॥ પેન્સ.

૫) ૪ પેન્સમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૧ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું આપવું પડશે? જ. પેન્સથી ૦॥ ફાર્થિંગ, માટે ૪×૦॥=૨ ફાર્થિંગ=૦॥ પેન્સ;

૬) રૂ. ૫)નું ૩ માસા તો દસ આનાનું કેટલું? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે. માટે માસા જેટલીજ રતી એટલે ૩ રતી=૧ વાલ.

૭) ૪ આનાનું ૨ શેર તો ૬ પાઇનું કેટલું? જ.આનાથી દોઢ ગણી પાઇ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૨ નવટાંક.

૮) ૨ પૈસાનું ૩ શેર તો ૧ ઉપઆનાનું (૦॥। પાઇનું) કેટલું? જ. પૈસાથી અડધા ઉપઆના છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૩ નવટાંક=શેર ૦॥=

૯) રૂ. ૨૫) નું ૨ મણ તો રૂ. ૩)= માં કેટલું આવે? જ. રૂપીઆથી બમણા આના છે, માટે મણથી બમણા પાંચ શેર એટલે ૦। મણ.

૧૦) ૬ આનાનું ૪ શેર તો ૯ પાઇનું કેટલું?
જ. આનાથી દોઢી પાઈ છે, માટે શેર જેટલાજ નવટાંક એટલે ૪ નવટાંક=૦॥ શેર.

૧૧) રૂ. ૧)નું ૫ શેર તો મણનું શું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ. માટે ૮ રૂ.

૧૨) રૂ. ૦)≈ નું નવટાંક તો શેરનું શું ? જ. આનાથી ૦॥ રૂપીઆ. માટે ૨×૦॥=૧ રૂ.

૧૩) ૩ પૈસાનું અધોળ તો અચ્છેરનું શું ? જ. પૈસાથી બમણા આના માટે ૩×૨=૬ આના=રૂ. ૦।≈

૧૪) ૨ પાઇનું નવટાંક તો શેરનું ? જ. પાઇથી ૮ ગણી પાઇ. માટે ૨×૮=૧૬ પાઈ=રૂ. ૦)−। ૧ પાઇ.

૧૫) ૦॥ પૌંડના બુશલ ઘઉં મળે તો ક્વાર્ટરનું શું ? જ. પૌંડથી ૮ ગણા પૌંડ માટે ૦॥×૮=૪ પૌંડ.

૧૬) ૨॥ શિલિંગમાં ગૅલન કેરોસીન મળે તો બુશલ કેરોસીનનું શું ? જ. શિલિંગથી ૮ શિલિંગ માટે ૨॥×૮=૨૦ શિલિંગ=૧ પૌંડ.

૧૭) ૩॥ પેન્સમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. પેન્સથી ૮ ગણા પેન્સ, માટે ૩॥×૮=૩૦ પેન્સ=૨॥ શિલિંગ.

૧૮) ૧। ફાર્ધિંગમાં ૧ ડ્રામ દવા મળે તો ૧ ઔંસનું શું ? જ. ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા ફાર્ધિંગ માટે ૧।×૮=૧૦ ફાર્ધિંગ=૨॥ પેન્સ.

૧૯) ૩ આનાનું નવટાંક તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. આના જેટલાજ રૂપીઆ છે. માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૦) ૨ ઉપઆનાનું (૧॥ પાઈનું) નવટાંક તો ૨ આનાનું કેટલું ? જ. ઉપઆના જેટલાજ આના છે, માટે નવટાંકથી બમણા શેર એટલે ૨ શેર.

૨૧) રૂ. ૫)નું ૩ નવટાંક તો ૪૦ રૂપીઆનું કેટલું ? જ. રૂપીઆથી ૮ ગણા રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

૨૨) રૂ. ०)≋ નું ૨ નવટાંક તો રૂ. ૧॥ નું કેટલું? જ. આનાથી ०॥ રૂપીઆ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૨ શેર.

૨૩) ૩ પૈસાનું ૫ નવટાંક તો ૬ આનાનું કેટલું? જ. પૈસાથી બમણા આના છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૫ શેર.

૨૪) ૨ પાઇનું ૩ નવટાંક તો ૧૬ પાઇનું કેટલું? જ. પાઈથી ૮ ગણી પાઇ છે, માટે નવટાંક જેટલાજ શેર એટલે ૩ શેર.

મનોયત્ન ૪.

૧) રૂ. ०॥= શેર તો નવટાંકનું શું?

૨) ૫ શેર બોરના ૩ આના તો મણનું શું?

૩) નવટાંક હીંગના રૂ. ०)≋॥ તો શેરનું શું?

૪) રૂ. ૨॥ એ શેર હીંગ મળે તો રૂ. ૧॥=॥ ની કેટલી?

૫) મણના રૂ. ૧॥॥ તો ૫ શેરનું શું?

૬) રૂ. ૨॥ એ શેર તો ૫ રૂપીઆભારનું શું?

૭) ૨॥ પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું?

૮) રૂ. ०)~॥॥ નું શેર તો રૂ. ૧॥॥ નું કેટલું?

૯) ૫ શેરના રૂ. ०|= તો મણનું શું?

૧૦) રૂ. ૩॥॥ એ મણ તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૧) મણ મગના રૂ. ૨॥=॥ તો મણ ૩) ૫ શેરનું શું?

૧૨) રૂ. ૧॥=॥ નું મણ તો ૨॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૩) નવટાંકની ૫ પાઇ તો શેરનું શું?

૧૪) રૂ. ०)≋ નું ૧॥ મણ તો ७॥ શેરનું શું?

૧૫) મણ મગના રૂ. ૨)= નું તો ૧૫ શેરનું શું?

૧૬) રૂ. ૬। ની મણ ખાંડ તો ०॥ મણ ૫ શેરનું શું?

૧૭) રૂ. ૦ાા નો માસો તો રૂ. ૦ા≈ા નું કેટલું ?
૧૮) ૫ શેર દૂધીના રૂ. ૦)≋ા તો ૪ાા મણનું શું ?
૧૯) ૧ાા માસાનો રૂ. ૦)⌐ તો દોઢ પાઈનું કેટલું ?
૨૦) રૂપીઆની ૫ શેર ખાંડ તો શેર ૦ા≈ નું શું ?
૨૧) શેર ૦ાા નો એક આનો તો ૨ાા શેરનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨૧ાા≈ મણ તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩) રૂ. ૦ા≈ માં એક માઇલની મુસાફરી થાય તો ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું બેસે ?
૨૪) ૩ાા શિલિંગમાં ૧ માઇલની મુસાફરી થાય તો ૫ માઇલ ૨ ફર્લાંગ મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?
૨૫) રૂ. ૦)≋ નું ૫ રૂપીઆભાર તો શેરનું શું ?
૨૬) ૩ા પૈસાનું ૫ શેર તો મણનું શું ?
૨૭) ૨ા પૌંડમાં માઇલની મુસાફરી થાય તો ૨ા શિલિંગમાં કેટલી મુસાફરી થશે ?
૨૮) રતીના રૂ. ૦ા≋ તો ૨ાા માસાનું શું ?
૨૯) ૫ શેર વેગણના રૂ. ૦)≋ાા તો રૂ. ૧ા≈ા માં કેટલા આવે ?
૩૦) રૂડ જમીનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૫ પોલનું શું ?
૩૧) વર્ષનો પગાર ૨ાા શિલિંગ તો ૧ાા મહીનાનો કેટલો ?
૩૨) ૨ા પૌંડમાં ૧ાા ઔંસ દવા મળે તો પૌંડ દવાનું શું બેસે ?
૩૩) ૨ાા પૌંડમાં ગ્રોસ લેંપ આવે તો ૧ાા ડઝનનું શું ?
૩૪) કોથળા ઘઉંના રૂ. ૨૧ા≈ા બેસે તો ૦ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૩૫) મોટા હારાના રૂ. ૨૨ાા તો ૨ાા મણ ૫ શેરનું શું ?
૩૬) ગજ બનાતના રૂ. ૩ાા તો ૩ તસુનું શું ?

૩૭) રૂ. ૯પાા એ ગાલ્લી તો ૩ાા મણનું શું?

૩૮) ગદિઆણાના સોનાના રૂ. ૧૪ાા તો ૩ વાલનું શું?

૩૯) ૧૮ાા એ સેંકડો તો રૂ. -૨ા≡ના કેટલા નંગ?

૧૬ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

શેર ને અધોળ; મણ ને અઢીશેરી; કળશી ને મણ; ગદિઆણો ને વાલ. ફરો ને પાયલી; આસ ને દ્રામ (એવ); પૌંડ,ને ઔંસ (એવ); ગુંઠા ને ચોરસ આના; પૌંડ ને ૦ાા ઔંસ (દવાનુ); માઇલ ને ૦ા ફર્લાંગ,

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત—

૧) રૂપીઆ જેટલા આના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઆના.

૩) પૌંડથી ૧ા ગણા શિલિંગ. ૪) શિલિંગથી પોણા પેન્સ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આના જેટલા રૂપીઆ,

૨) પૈસાથી ૪ ગણા આના અથવા પૈસાથી ૦ા ગણા રૂપીઆ.

૩) ફાર્ધિંગથી ૪ ગણા પેન્સ.

૧૬ના ગુણોત્તરનાં લેખાંની કુંચીનો

૧) જેટલે રૂપીએ શેર તેટલાજ આનાનું અધોળ.

૨) જેટલે રૂપીએ કળશી તેટલાજ આનાનું મણ.

૩) જેટલે રૂપીએ ગદિઆણો તેટલાજ આનાનું વાલ.

૪) જેટલે રૂપીએ મણ તેટલાજ આનાનું અઢી શેર.

૫) જેટલે રૂપીએ કોથળો તેટલાજ આનું ૧૨ાા શેર.

૬) જેટલે રૂપીએ નાનો હારો તેટલાજ આનાનું ૧૭ાા શેર.

૭) જેટલે રૂપીએ માણી તેટલાજ આનાનું ૦ાા મણ.

૮) જેટલે રૂપીએ ડઝન તેટલાજ આનાનું ૦ાા નંગ.
૯) જેટલે રૂપીએ ગ્રોસ તેટલાજ આનાનું ૦ાા ડઝન.
૧૦) જેટલે રૂપીએ ખાંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ.
૧૧) જેટલે રૂપીએ કુંડી તેટલાજ આનાનું ૧ા નંગ.
૧૨) જેટલે રૂપીએ રીમ તેટલાજ આનાનો ૧ા ધા.
૧૩) જેટલે રૂપીએ ભાર તેટલાજ આનાનું ૧ાા મણ.
૧૪) જેટલે રૂપીએ ગજ તેટલાજ આનાનું ૧ાા તસુ.
૧૫) જેટલે રૂપીએ બેડીઉં તેટલાજ આનાનું ૨ મણ.
૧૬) જેટલે રૂપીએ તોલો તેટલાજ આનાનું ૨ વાલ.
૧૭) જેટલે રૂપીએ મોટો હારો તેટલાજ આનાનું ૧ા મણ ૨ાા શેર
૧૮) જેટલે રૂપીએ ગાલ્લી તેટલાજ આનાનું ૨ાાા મણ ૫ શેર
૧૯) જેટલે રૂપીએ સેંકડો તેટલાજ આનાનું ૬ા નંગ.
૨૦) જેટલે રૂપીએ હજાર તેટલાજ આનાનું ૬૨ાા નંગ.
૨૧) જેટલે આને શેર તેટલાજ ઉપઆનાનું અધોળ.

આ મુજબ ઉપલી કુંચીઓ માટે સમજવું.

મનોયત્ન ૫.

૧) શેરના રૂ. ૪ાા તો અધોળનું શું?
૨) મણના રૂ. ૪ાા તો ૨ાા શેરનું શું?
૩) મણના રૂ. ૫ા તો ૨ાા શેરનું શું?
૪) મણના રૂ. ૦ાા≈ તો કળશીનું શું?
૫) રૂ. ૧૨ાા કળશી તો ૨ા મણનું શું?
૬) રૂ. ૧૪ાાનું ૦ા તોલો તો ૪ાા વાલનું શું?

૭) રૂ. ૧)≈નું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૮) ૦ાા તોલાના રૂ. ૧૩ાાા તો ૨ વાલનું શું ?
૯) ૩ાા પૈસાનું અધોળ તો શેરનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૭ાા ખાંડી તો ૩ મણનું શું ?
૧૧) એક એકર જમીનનું ગણોત રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૦ાા≈ કેટલી જમીનનું ગણોત આવે ?
૧૨) ૧ાા કળશીના રૂ. ૪૨ાા તો ૧ાા મણનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧ાાા શેર તો ૯ અધોળનું શું ?
૧૪) રૂ. ૧૩ાાાનું મણ તો ૩ અઢીશેરીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૯ાા=નું મણ તો ૧ાા મણ ૨ાા શેરનું શું ?
૧૬) ૨ાા શેરના ૩ પૈસા તો મણનું શું ?
૧૭) રૂ. ૧૫ાાા= ગદિઆણો તો ૨ાા વાલનું શું ?
૧૮) રૂ. ૫૬ાાા= કળશી તો મણનું શું ?
૧૯) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)≈ તો ૨ાા મણનું શું ?
૨૦) રૂ. ૧૧ાાા= ગદિઆણો ૭ાા વાલ ૦ાા રતીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)=ાા નું અધોળ તો રૂ. ૦ાાા≈ નું કેટલું ?
૨૨) રૂ. ૧)નું ૧ા શેર તો રૂ. ૦)- નું કેટલું ?
૨૩) ૨ાા શેરના રૂ. ૦ા≈ તો શેર ૭)નું શું ?
૨૪) ૩ાા અધોળનો રૂ. ૦)- તો શેર ૭ નું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૧ાાા શેર તો ૦ાા મણ ૧ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૧)નું ૦ાા મણ તો ૨ાા શેરનું શું ?
૨૭) રૂ. ૩)નું ૨ાા મણ તો ૬ા શેરનું શું ?
૨૮) ૨ાા શેરનો એક પૈસો તો ૭ાા મણનું શું ?

૨૯) રૂ. ૦)≈ાનું ૨ા શેર તો રૂ. ૨ા નું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૨ાાએ ગદિઆણો તો ૪ાા વાલનું શું ?
૩૧) રૂ. ૦)≋ાાનું ૩ાા શેર તો ૧ા મણ ૬ શેરનું શું ?
૩૨) પાયલીના રૂ. ૦)≈ા તો ફરાનું શું ?
૩૩) રૂ. ૨૨૭ાા એકર જમીન તો ૭ ગુંઠા જમીનનું શું ?
૩૪) રૂ. ૧ા≈નું ૧ા શેર તો અધોળનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧પાા≈નું ૧ાા મણ તો રૂ. ૩ાાા≈ામાં કેટલું આવે ?
૩૬) ૨ પૈસાનું ૨ાા શેર તો રૂ. ૧ાા≈નું કેટલું ?
૩૭) ૨ા પૈસાનુ શેર તો રૂ. પાા≈નું કેટલું ?
૩૮) ફરાના રૂ. ૩ાાા≋ તો ૩ાા પાયલીનું શું ?
૩૯) રૂ. ૯૩ાાા ખાંડી તો ૧ા મણનું શું ?
૪૦) રૂ. ૬૩ાાા બેડીકું તો ૨ મણનું શું ?
૪૧) રૂ. ૧૦૫) ગાલ્લી તો ૧ાાા મણ ૫ શેરનુ શું ?
૪૨) રૂ. ૨૩ાા≈ ભાર તો ૧ાા મણનું શું ?
૪૩) રૂ. ૨૧ા≈ ગજ તો ૧ાા તસુનું શું ?
૪૪) ૪ાા તસુના રૂ. ૦ાા≈ાા તો ૩ ગજનું શું ?
૪૫) ૨ વાલના રૂ. ૦ા≈ાા તો તોલાનું શું ?
૪૬) રૂ. ૦)≈ાના ૫ નંગ તો ૮૦ નંગનું શું ?
૪૭) ૧૨૫ નળીઆનાં રૂ. ૨ાા≈ તો બે હજારનું શું ?
૪૮) રૂ. ૧૨ાા ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૪૯) રૂ. ૪૩) ગાલ્લી તો રૂ. ૨ા≋નું કેટલું ?
૫૦) રૂ. ૨૩ાા હજાર તો રૂ. ૧ા≋ાાના કેટલા નંગ ?
૫૧) રૂ. ૩૨ાાની ૧ા ખાંડી તો ૧ાા મણ ૨ાા શેરનું શું ?

૫૨) ડઝનનો રૂ. ૦ાા તો રૂ. ૦)≡ના કેટલા નંગ?
૫૩) રૂ. ૧૦૦)નું વ્યાજ રૂ. ૫) મળે તો રૂ. ૬ાનું કેટલું મળશે?
૫૪) ૨ાા મણના રૂ. ૬ાાཱ તો ૨ ખાંડીનું શું?
૫૫) રૂ. ૩૫)નું વ્યાજ રૂ. ૦)≡ તો રૂ. ૫૬૦)નું કેટલું?

---

૩૨ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

તોલો ને વાલ; એડીઉં ને મણ; ટ્રોય પૌંડ ને રૂપીઆભાર; બુશલ ને ક્વાટર; ક્વાર્ટર ને પેક; મણ ને સવાશેરી; કળશી ને અધમણીઓ; શેર ને સવા રૂપીઆભાર.

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆથી અડધા આના. ૨) આનાથી અડધા ઉપઆના
૩) પૌંડથી ના ગણા પેન્સ. ૪) શિલિંગથી દોઢ ગણાફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત—

૧) આનાથી બમણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી અડધા રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૮ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૬.

૧) રૂ. ૩ા મણ તો ૧ા શેરનું શું આપવું?
૨) રૂ. ૨૫) મણ તો ૧ા શેરનું શું?
૩) રૂ. ૧૬ાા≈ એડીઉં તો મણનું શું?
૪) રૂ. ૩૬) તોલો તો ૧ વાલનું શું?
૫) રૂ. ૨૫ાાા તોલો તો ૩ વાલનું શું?
૬) રૂ. ૨૪ા કળશી તો ૦ાા મણનું શું?
૭) રૂ. ૦ાા મણના રૂ. ૨ાા≡ાા તો કળશીનું શું?

૮) રૂ. ૫પા બેડીકું તો રૂ. ૧૦ા≈ાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૦ા~ નું વાલ તો રૂ. ૯ા~નું કેટલું ?
૧૦) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો મણનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૭ા તોલો તો ૭ વાલ ૨ા રતીનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ા~નું ૨ વાલ તો તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૨૧ાનું મણ તો ૩૮ાા શેરનું શું ?
૧૪) ૧ા શેરના રૂ. ૦)≡ા તો મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૩૨ા≈ તોલો તો રૂ. ૮)≈ાનું કેટલું ?
૧૬) રૂ. ૦ા≈નું ૨ વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૭) વાલનો રૂ- ૦ાા તો રૂ. ૧૨)માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૩ાાનું કેટલું ?
૧૯) વાલના રૂ. ≈ા તો ૧ાા ગ. ૭ા વાલ ૧ાા રતીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૨૩ાા≡ મણ તો ૭ા શેરનું શું આપવું ?
૨૧) ૦ા મણના રૂ. ૦)≡ાા તો ૦ા કળશીનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૮ાા મણ તો રૂ. ૦ા≡નું કેટલું ?
૨૩) ૨ા શેરનો ૦)~ તો ૪ાા મણનું ?
૨૪) રૂ. ૦)≡ાનું ૧ા મણ તો ૧ા બેડીઆનું શું ?
૨૫) રૂ. ૨૫ાા તોલો તો રૂ. ૩ાા≡ાનું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૦ા≈નું ૨૦ શેર તો ૧ ગાલ્લી ૨ મણનું શું
૨૭) ધડી રના રૂ. ૨ાા તો ૧ાા શેરનું શું ?
૨૮) રૂ. ૨૬૨ાા વીંધુ તો ૧૨ાા કાઠીનું શું ?
૨૯) હજારના રૂ. ૧૫) તો રૂ. ૦≡ાના કેટલા નંગ ?
૩૦) ગાલ્લીના રૂ. ૫૪ાા તો ૦ાા મણ ૭ા શેરનું શું ?

૩૧) રૂ. ૨૬ાા= માણી તો ૧૫ શેરનું શું ?
૩૨) રૂ. ૨ાા= ગજ તો ૦ાા તસુનું શું ?
૩૩) ૨૫ શેરના રૂ. ૧)≡ાાા તો-ખાંડીનો ભાવ શો ?
૩૪) રૂ. ૦ા-ના ૩૧ા નંગ તો હજારનું શું ?
૩૫) રૂ. ૦ાાાનું ૩૭ાા શેર તો રૂ. ૨૪)નું કેટલું ?
૩૬) ૭ાા શેરના રૂ. ૦ાા≡ા તો મણનું શું ?
૩૭) રૂ. ૨ાનું શેર તો ધડીનું શું ?
૩૮) રૂ. ૩)=નું વ્યાજ રૂ. ૦)≡ થયું તો રૂ. ૧૦૦)નું કેટલું?

---

૬૪ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ફરો ને શેર, કળશા ને દસસેર; બેડીકું ને અધમણીઓ; તોલો ને ૦ાા વાલ, મણ ને શેર ૦ાા=; માઇલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૧) રૂપીઆ જેટલાજ પૈસા અથવા રૂા. થી ૦ા ગણા આના.
૨) આનાથી ૦ા ગણા ઉપઆના. ૩) પોંડથી ૩ાાા ગણા પેન્સ.
૪) શિલિંગથી ૦ાાા ગણા ફાર્ધિંગ.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત:—

૧) આનાથી ચોગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસા જેટલાજ રૂપીઆ.
૩) ફાર્ધિંગથી ૧૬ ગણા પેન્સ.

મનોયત્ન ૭.

૧) રૂ. ૧૯૨) બેડીઉં તો ૦ાા મણનું શું ?
૨) ૦ાા મણના રૂ. ૨ાા તો બેડીઆનું શું ?
૩) ૫ ડઝન ૪ નંગના રૂ. ૭ાા તો ૨ નંગનું શું ?]

૪) રૂ. ૨પા॥= કળશી તો ૧॥ મણનું શું ?
૫) રૂ. ૦॥॥≋નું ૦॥ મણ તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૩પા॥એ કળશી તો રૂ. ૩ાનું શું ?
૭) ૧૦ શેરના ૪ પૈસા તો બેડીઆનું શું ?
૮) ૨ પાઇનું વાલ તો રૂ. ૦ાનું કેટલું ?
૯) રૂ. ૧)નું ૨॥ વાલ તો ૫ તોલાનું શું ?
૧૦) પૈસાનું ૦॥ શેર તો ૦ા બેડીઆનું શું ?
૧૧) શેરના ૩ પૈસા તો ખાંડીનું શું ?
૧૨) ૫ પૈસાનું ૧૦ શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૩) ૧ પૈસાનું શેર તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?
૧૪) રૂ. ૧)નું ૦॥। મણ તો કળશીનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૯॥એ ગદિઆણો તો ૨ તોલા ૧॥ રતીનું શું ?
૧૬) ૬ પાઇનું ૧॥ શેર તો રૂ. ૨)નું કેટલું ?
૧૭) ૫ શેરનો રૂ. ૦ા તો રૂ. ૪માં કેટલું આવે ?
૧૮) ૧૫ શેરના ૩ પૈસા તો ૦ા બેડીઆનું શું ?
૧૯) એક પૈસાના ૩ બોર તો રૂ. ૧)નાં કેટલા ?
૨૦) રૂ. ૪)નાં ૧૨૮ કેળાં તો એક આનાનાં કેટલાં ?
૨૧) એક પૈસો વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૫) રોકવા તો રૂ. ૧) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૨) કોથળાના રૂ. ૧૨) તો શેર ૩)=નું શું આપવું ?
૨૩) ૧૮॥। શેરના ૫ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૪) રૂ. ૧૮॥। એ માણી તો ૭॥ શેરનું શું ?
૨૫) પૈસાનું ૦॥। શેર તો ઘડીનું શું ?

૨૬) રૂ. ૦)૦॥। નું ૧॥ શેર તો રૂ. ૩) નું કેટલું?
૨૭) ૨॥ ગજ ૪ તસુનો રૂ. ૧) તો ૧ પૈસાનું કેટલું?
૨૮) ભારના રૂ. ૨૩॥ તો ૧૫ શેરનું શું?
૨૯) એક પૈસામાં ૨ દિવસ તો રૂ. ૧) માં કેટલા દિવસ?
૩૦) એક માઇલિનો ખર્ચ ૨ પૌંડ પડે તો ૫ પોલનો કેટલો ખર્ચ થશે?
૩૧) એક પૌંડ વજનના ૪ શિલિંગ તો ૦। ઓંસ વજનનું શું?
૩૨) રૂ. ૧॥ ના ૭ તાવ તો રીમનું શું?
૩૩) પૌંડ જવાહીરના ૩ પૌંડ પડે તો ૭॥ પેનીવેટનું શું પડે?

---

૨૫૬ ગુણોતર આવે એવાં કોષ્ટકો.

કળશી ને અઢીશેરી, ખેડીઉં ને પાંચશેરી, માઇલ ને ૦। પોલ, પૌંડ ને ડ્રામ (એવ);

ભારે એકમપરથી હલકા એકમની કિંમત.

૧) રૂપીઆ જેટલાજ ઉપઆના. ૨) આના જેટલાજ ઉપઉપઆના.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમત.

૧) આનાથી ૧૬ ગણા રૂપીઆ ૨) પૈસાથી ૪ ગણા રૂપીઆ.

મનોયત્ન ૮.

૧) રૂ. ૬) ખેડીઉં તો ૫ શેરનું શું?
૨) રૂ. ૨૩ કળશી તો ૨॥ શેરનું શું?
૩) રૂ. ૧૧૨ ખેડીઉં ૫ તો શેરનું શું?
૪) રૂ. ૪૮॥ કળશી તો ૨॥ શેરનું શું?
૫) ૧૫ શેરના રૂ. ૦)৷৷৷ તો ખેડીઆનું શું?

૬) રૂ. ૦)=નું ૫ શેર તો બેડીઆનું શું ?
૭) રૂ. ૧૭ાએ કળશી તો ૭ા શેરનું શું ?
૮) રૂ. ૪૭) ગુઠો તો એક ચોરસ આનાનું શું ?
૯) રૂ. ૧) નું ૨૪ શેર નો ૩ અધોળનું શું ?
૧૦) રૂ. ૧૨) ગુઠો તો ૩ ચોરસ આના જમીનનું શું ?
૧૧) ૭ા શેરના ૩ પૈસા તો કળશીનું શું ?
૧૩) ૧૦ શેરનો રૂ. ૦)- તો ૨ા માણી ૨ મણનું શું ?
૧૪) રૂ. ૫૧એ બેડીઉં તો ૪ા મણનું શું ?
૧૫) રૂ. ૪૦)એ તોલો તો રૂ.૦ા=નું કેટલું ?
૧૬) પૈંડ ૧-૧-૪ માં ૪ માઈલની મુસાફરી થાય તો ૩ાા પોલની મુસાફરીનું શું ખર્ચ થાય ?
૧૭) એક ઔંસ દવાની શીશીના ૩ાા ફાર્ધિંગ બેસે તો ૧ પૈંડમાં કેટલા વજનની શીશી આવશે ?
૧૮) રૂ. ૫૨) ભાર તો રૂ. ૦)≡ા માં કેટલું ?
૧૯) રૂ. ૨૪) માણી તો શેર ૧ાા= નું શું ?
૨૦) રૂ. ૩૭ા ભાર તો ૩ાા શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨) શેરનું ૧ા=નું ધી મળે તો ૧૩ મણનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧) નું ૩ાા શેર તો ભારનું શું ?
૨૩) ૫ માણીના રૂ. ૬૪) તો ૭ા શેરનું શું ?

પ્રકરણ ૫.

૧૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

હજાર ને સેંકડો; ગાંસડી ને રીમ, સેંકડો ને ૧૦ નંગ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૧૦ ગણા દોકડા ૨) આનાથી ૧૦ ગણી બદામ
૩) પૌંડથી બમણા શિલિંગ.

હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી અડધા રૂપીઆ ને બમણા આના. ૨ પૈસાથી અઢી ગણા આના. ૩) પાઈથી પોણા આના અને તેટલી પાઇ.
૪) શિલિંગથી અડધા પૌંડ.

મનોયત્ન ૯.

૧) રૂ. ૫૫) ગાંસડી કાગળ મળે તો રીમનું શું?
૨) રૂ. ૧૨।। હજાર તો સેંકડાનો ભાવ શો?
૩) રૂ. ૧) ના ૫ નંગ તો ૫૦ નંગનું શું?
૪) રૂ. ૬। એ રીમ તો ગાંસડીનું શું?
૫) ગાંસડીના રૂ. ૩૫।।=) તો ૩ રીમનું શું?
૬) રૂ. ૩।। સેંકડો તો હજારનું શું?
૭) રૂ. ૮૨।। હજાર તો ૧૦૦ નું શું?
૮) રૂ. ૪।।=) ની ૧૦૦ પેનસીલ તો ૩૫ પેનસીલનું શું?
૯) રૂ. ૧૮।।। હજાર તો રૂ. ૨)- માં કેટલા નંગ આવે?

૧૦) રૂ. ૦)=ાા હજાર તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૧) રૂ. ૩રાનું ૧ા તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) રૂ. ૧ા એ સેંકડો તો રૂ. ૦)– નાં કેટલાં નંગ ?
૧૩) ૧૦૦ ટાંકણીના ૪ાા પૈસા તો હજારનું શું ?
૧૪) એક બાજની રૂ. ૦)ા ૨ પાઇ તો રૂ. પમાં કેટલી બાજ આવે ?
૧૫) રૂ. પાા= રીમ તો રાા ગાંસડીનું શું ?
૧૬) એક પૈસાના ૧૦ બોર તો ાા હજારનું શું ?
૧૭) ૨૧ ટાંકણીની ૨ પૈસા તો ૮૪૦ ટાંકણીનું શું ?
૧૮) રૂ. ૪ાા એ સેંકડો તો રૂ. પાા= નાં કેટલાં નંગ ?
૧૯) ૧ કેળાનો ૧ાા પૈસો તો ૧૦૦ કેળાંનું શું ?
૨૦) એક પાઇના રાા નંગ તો બે હજારનું શું ?
૨૧) રૂ. ૨)≡ કોડી તો ૨૦૦ નંગનું શું ?
૨૨) રૂ. ૨પાા=–હજાર તો રૂ. ૬ા=ાા નાં કેટલાં નંગ ?
૨૩) રૂ. ૨૮) હજાર તો રૂ. ૧ાાા નાં કેટલાં નંગ ?
૨૪) રૂ. ૨ાા= ના ૬રાા નંગ તો હજારનો ભાવ શો ?
૨૫) રૂ. ૨રાા એ મણ તો ૪ શેરનું શું ?
૨૬) રૂ. ૩ાા નું ૧૨ મણ તો ૧ ધડીનું શું ?
૨૭) રૂ. ૬૭ાા નું વર્ષ તો ૧ માસ ૬ દિવસનું શું ?
૨૮) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૧ાા મણ ૪ શેરનું શું ?
૨૯) રૂ. ૩૮)= ગાલ્લી તો ૩ મણનું શું ?
૩૦) રૂ. ૧૧૫) માં ૨ ગાંસડી કાગળ મળે તો ૨ રીમનું શું ?

૨૪૦ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

ગાલ્લી ને પાંચશેરી; ભાર ને ૪ શેર; માણી ને ૨ શેર; રીમ ને ૨ તાવ.

ભારે એકમ પરથી હલકા એકમની કિંમત:—

૨૪૦	ગુણોત્તરમાં	૮ના	ગુણોત્તરના	૩૦મા	ભાગની	કિંમત.
,,	,,	૧૦ના	,,	૨૪મા	,,	,,
,,	,,	૧૨ના	,,	૨૦મા	,,	,,
,,	,,	૧૬ના	,,	૧૫મા	,,	,,
,,	,,	૨૦ના	,,	૧૨મા	,,	,,
,,	,,	૨૪ના	,,	૧૦મા	,,	,,
,,	,,	૩૦ના	,,	૮મા	,,	,,
,,	,,	૪૮ના	,,	૫મા	,,	,,

***હલકા એકમ પરથી ભારે એકમની કિંમત:—**

૧) આનાથી ૧૫ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૩ાા ગણા રૂપીઆ.
૩) પાઇથી ૧ા ગણા રૂપીઆ. ૪) શિલિંગથી ૧૨ ગણા પૌંડ.
૫) પેન્સ જેટલાજ પૌંડ.

મનોયત્ન ૧૦.

૧) રૂ. ૩૭ાા ગાલ્લી તો ૫) શેરનું શું ?
૨) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૪ તાવનું શું ?
૩) રૂ. ૦)≋ નું ૫ શેર તો રૂ. ૪૫) નું કેટલું ?
૪) રૂ. ૧૧ા નું માણી તો ૨ શેરનું શું ?

---

* ૧/૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૧/૮ ગુણોત્તરથી ૩૦ ગણી કિંમત.
૧/૨૪૦ ગુણોત્તરમાં ૧/૧૦ ગુણોત્તરથી ૨૪ ગણી કિંમત.

૫) ૫ શેરના રૂ. ૦)≠ તો ૩ રૂપીઆનું કેટલું ?
૬) રૂ. ૧૫ાાા≡ ગાલ્લી તો ૦ાા મણનું શું ?
૭) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)–ા ૧ તો ગાલ્લીનું શું ?
૮) ૩ કાગળનો પૈસો રીમનું શું ?
૯) રૂ. ૩ાાા એ રીમ તો ૮ તાવનું શું ?
૧૦) શેરની ૧ પાઈ તો ગાલ્લીનું શું ?
૧૧) ૧ પૈસાના બે કાગળ તો ૪ રીમનું શું ?
૧૨) ૨ શેરના રૂ. ૦)=ાા તો માણીનું શું ?
૧૩) રૂ. ૧૮ાાા માણી તો ૨ શેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૨૮) ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાા≠ નું કેટલું ?
૧૫) રૂ. ૦)≡ નું ૪ શેર તો ભારનું શું ?
૧૬) રૂ. ૧૫) ના ૩ રીમ તો ૬ તાવનું શું ?
૧૭) રૂ. ૦ા– નું ૧૨ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાાા તે ૩ શેરનું શું ?
૧૯) ૩ શેરનો એક પૈસો તો ૨ માણીનું શું ?
૨૦) રૂ. ૭ાા એ રીમ તો ૭ાા પૈસાના કેટલા કાગળ ?
૨૧) ૧ાા રીમના રૂ. ૨ાા તો ૬ તાવનું શું ?
૨૨) રૂ. ૫૨ાા એ ગાલ્લી તો રૂ. ૦ાા=ાા નું કેટલું ?
૨૩) રૂ. ૧૦) ના ૨ાા રીમ તો ૧ ધા ૧ તાવનું શું ?
૨૪) રૂ. ૦)– નું ૩ શેર તો ભારનું શું ?
૨૫) ૪ તાવના રૂ. ૦)≡ તો રીમનું શું ?

૩૨૮ ગુણોત્તર આવે એવાં કોષ્ટકો.

મણુ ને નવટાંક; માણી ને ૧॥ શેર; ખાંડી ને ૨॥ શેર; કળશી ને ૨ શેર; ભાર ને ૩ શેર; એડીઉં ને ૪ શેર; મૈલ ને પોલ.

ભારે એકમ ઉપરથી હલકા એકમની કિંમતઃ—

૧) રૂપીઆથી ૫ ગણી બદામ. ૨) આનાથી ૫ ગણી વીસવાસી.
૩) પૈંડથી પોણા પેની.

હલકા એકમ ઉપરથી ભારે એકમની કિંમતઃ—

૧) આનાથી ૨૦ ગણા રૂપીઆ. ૨) પૈસાથી ૫ ગણા રૂપીઆ.
૩) શિલિંગથી ૧૬ ગણા પૈંડ.

મનોયત્ન ૧૧.

૧) રૂ. ૩૦) એ મણુ તો નવટાંકનું શું ?
૨) ૫ રૂપીઆભારના રૂ. ૦)ના તો મણનું શું ?
૩) રૂ. ૪૫) ખાંડી તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪) રૂ. ૨૫) કળશી તો ૨ શેરનું શું ?
૫) રૂ. ૫૫) ભાર તો ૩ શેરનું શું ?
૬) રૂ. ૬૫) એડીઉં તો ૪ શેરનું શું ?
૭) રૂ. ૬૦) નું ૧॥ મણુ તો ૧॥ નવટાંકનું શું ?
૮) રૂ. ૨॥ મણુ તો ૫ રૂપીઆભારનું શું ?
૯) ૨॥ શેરના રૂ. ૦।ના તો ખાંડીનું શું ?
૧૦) પોણો પાશેરના ૩॥ પૈસા તો રૂ. ૬॥ માં કેટલું આવે ?
૧૧) નવટાંકનો ૧॥ પૈસો તો મણનું શું ?
૧૨) રૂ. ૦)॥ નું ૨॥ શેર તો ખાંડીનો ભાવ શો ?

૧૩) રૂ. ૫) નું શેર તો દોઢ પાશેરનું શું ?
૧૪) રૂ. ૦)–॥। નું ૩ શેર તો ૧ ખાંડી ૪ મણનું શું ?
૧૫) ૩ પોલ સડક બાંધવાનું ખર્ચ ૧॥ પેન્સ થાય તો ૩ માઇલ બાંધવાનું ખર્ચ શું થશે ?
૧૬) રૂ. ०–॥ નું ૩॥। શેર તો ગાલીનું શું ?
૧૭) ૧૦ શેરના રૂ. ૭॥ તો ૧। રૂપીઆભારનું શું ?
૧૮) અધોળ એલચીના રૂ. ૦)=॥ આના તો મણનું શું ?
૧૯) રૂ. ૨૦) એ માણી તો ૧॥ શેરનું શું ?
૨૦) રૂ. ૦॥= નું ૧॥ શેર તો માણીનું શું ?
૨૧) રૂ. ૦)૦। નું ૦॥। શેર તો ૬ મણનું શું ?
૨૨) રૂ. ૧૬૦૦) નું વ્યાજ રૂ. ૨૫) તો રૂ. ૫) નું વ્યાજ કેટલું ?
૨૩) ૮ વર્ષમાં રૂ. ૪૦૦ બચાવ્યા તો ૯ દિવસમાં શું બચશે ?

પ્રકરણ ૬. પરચુરણ દાખલા.

મનોયત્ન ૧૨.

સૂચના:—વ્યવહારમાં લાગુ પાડી હિસાબ મંડાવવા.

૧) કુંડીના રૂ. ૪॥। તો રૂ. ૦॥–॥ નાં કેટલાં નંગ ?
૨) રૂ. ૧૮॥। ના ૮૦ પતંગ મળે તો રૂ. ૨।–॥ નાં કેટલાં મળે ?
૩) ૪ કોડીના રૂ. ૧૫) તો ૧૦ નંગનું શું ?
૪) બેડીઆના ૩૭॥ રૂપીઆ તો રૂ. ૪॥≡ નું કેટલું ?
૫) ૪ મણના રૂ. ૧॥– તો બેડીઆનું શું ?
૬) રૂ. ૧૨) નું ૦॥ મણ તો ૧॥ રૂપીઆનું કેટલું ?

૭) કળશીના રૂ. ૭ાા તો ૨ મણનું શું ?
૮) ૩ મણના રૂ. ૩ાા૱ાા તો ૧૨ શેરનું શું ?
૯) ગજના રૂ. ૨ાા તો રૂ. ૦ા≈નું કેટલું ?
૧૦) રૂ. ૩ા એ ગજ તો ૩ તસુનું શું ?
૧૧) રૂ. ૨૩ાા નું તોલો સોનું તો ૪ વાલનું શું ?
૧૨) ૩ વાલના રૂ. ૨ા૱ તો ૦ાા તોલાનું શું ?
૧૩) રૂ. ૩૭ાા નું ૩ ગજ તો ૯ તસુનું શું ?
૧૪) ૭ તસુના રૂ. ૦ા~ તો ૨ા ગજ ૨ તસુનું શું ?
૧૫) રૂ. ૧૨ાા સેંકડો તો રૂ. ૧ાા~ાા ના કેટલા નંગ ?
૧૬) રૂ. ૩૩ાા≈ હજાર તો ૧૨૫ નંગનું શું ?
૧૭) ૧૨૫ નંગના રૂ. ૬ા૦ તો હજારનું શું ?
૧૮) રૂ. ૬ાા૱ ના ૨૫ નંગ તો ૨ સેંકડાનું શું ?
૧૯) રૂ. ૦ા~ ના ૨૫ નંગ તો ૨ાા રૂપીઆનાં કેટલા નંગ ?
૨૦) રૂ. ૧ાાનું ૨ શેર તો ૦ા શેરનું શું ?
૨૧) રૂ. ૩ાા≈ નું શેર તો નવટાંકનું શું ?
૨૨) રૂ. ૪ાા શેર તો ૨ અધોળનું શું ?
૨૩) રૂ. ૭ાા એકર તો ૫ ગુંઠાનું શું ?
૨૪) ૫ ગુંઠાના ૧૫ રૂપીઆ તો એકરનું શું ?
૨૫) રૂ. ૧૦) ભાર તો રૂ. ૧ા નું કેટલું ?
૨૬) રૂ. ૧ાા એ ડઝન તો રૂ. ૦ાા≈ ના કેટલાં નંગ ?
૨૭) રૂ. ૧૨ાા માણી તો રૂ. ૧ાા~ાા નું કેટલું ?
૨૮) ભારના ૨૫ાા રૂપીઆ તો ૩ મણનું શું ?

૨૯) રૂ. ૭॥ એ ભાર તો રૂ. ૦॥≡॥ નું કેટલું ?
૩૦) રૂ. ૪॥ એ મણ તો રૂ. ૦॥−॥ નું કેટલું ?
૩૧) ૩॥ ભારના ૯૮ રૂપીઆ તો રૂ. ૧॥ નું કેટલું ?
૩૨) ૨ ડઝનના રૂપીઆ ૦॥= તો રૂ. ૭ નાં કેટલાં નંગ ?
૩૩) રૂ. ૦)≡॥ ફુટ તો ૧॥ ઇંચનું શું ?
૩૪) ૫ ફુટ ૪ ઇંચ ના ૩ આના તો ૮ ઇંચનું શું ?
૩૫) રૂ. ૧૮॥ મહીનો તો ૩॥ દિવસનું શું આપવું ?
૩૬) રૂ. ૫૬। મહીનો તો રૂ. ૩॥ માં કેટલા દિવસ ?
૩૭) રૂ. ૨૩॥ એ ખાંડી તો ૨॥ મણનું શું ?
૩૮) રૂ. ૨૯॥ વીંધુ તો રૂ. ૩॥≡॥ નું કેટલું ?
૩૯) ૧॥ રતીના રૂ. ૦)−॥ તો ૯ વાલ ૧ રતીનું શું ?
૪૦) શેર ૦)≡॥ ના રૂ. ૦)≡॥ તો ૨॥ શેરનું શું ?
૪૧) ૭॥ શેરના રૂ. ૧॥−॥ તો ૩ મણનું શું ?
૪૨) રૂ. ૪૫ વર્ષનું તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૪૩) રૂ. ૩૬૦) નું વર્ષ તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૪૪) ૧॥ મણ ૫ શેરના રૂ. ૧॥= તો ગાલ્લીનું શું ?
૪૫) ૨॥ મણના રૂ. ૬। તો ૨ ખાંડીનું શું ?
૪૬) રૂ. ૨॥ નું પ॥ મણ તો રૂ. ૦)−॥ નું કેટલું ?
૪૭) રૂ. ૦। નું શેર તો અધોળનું શું ?
૪૮) રૂ. ૦॥ નું શેર તો રૂ. ૦)૦॥ નું કેટલું ?
૪૯) ૧। મણના રૂ. ૦≡। તો ખાંડીનું શું ?
૫૦) રૂ. ૧॥= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?

૫૧) રૂ. ૪૬।।।≂ ગાહ્લી તો ૧।। મણ ૫ શેરનું શું ?
૫૨) રૂ. ૧૭।। સેંકડો તો ૬। નંગનું શું ?
૫૩) રૂ. ૨૪।।। તોલો તો રૂ. ૧।।૦।।।નું કેટલું ?
૫૪) રૂ. ૧૨।। ગ્રોસ તો ૯ નંગનું શું ?
૫૫) રૂ. ૧૬। કોથળો તો ૧૨।। શેરનું શું ?
૫૬) રૂ. ૬૨।। હજાર તો રૂ. ૩।।≂ાનાં કેટલાં નંગ ?
૫૭) ૧। દિવસના રૂ. ૩।। તો વરસનું શું ?
૫૮) ૧૨૫ નગના રૂ. ૦।।≢ તો ૨૦ નંગનું શું ?
૫૯) રૂ. ૪।।નું ૩।। ગજ તો રૂ. ૦।૦।।। નું કેટલું ?
૬૦) ૩।। તોલાના રૂ. ૯૩।।। તો ૭। વાલનું શું ?
૬૧) રૂ. ૧।ના ૮ નંગ તો રૂ. ૦)≡નાં કેટલાં નંગ ?
૬૨) રૂ. ૦। નું મણ તો ૨।। શેરનું શું ?
૬૩) ૭।। ગુંઠાના રૂ. ૬।।। તો એકરનું શું ?
૬૪) ૩।। વાલના રૂ. ૦।।≂ તો તોલાનું શું ?
૬૫) રૂ. ૧૦। એ મણ ખાંડ તો ૫ શેરનું શું ?
૬૬) ૧।। પૈસાનું નવટાંક તો રૂ. ૦)≂ાનું કેટલું ?
૬૭) ૩ અધોળનો રૂ. ૦)૦।। તો ૩ શેરનું શું ?
૬૮) રૂ. ૩।। એ શેર તો અધોળનું શું ?
૬૯) રૂ. ૨ાનો માસો તો રતીનું શું ?
૭૦) નવટાંકનો રૂ. ૦)–ા તો શેરનું શું ?
૭૧) રૂ. ૩।। એ શેર તો શેર ૦)≂નું શું ?
૭૨) શેરના રૂ. ૦)≂ તો શેર ૦)≂ નું શું એસે ?
૭૩) માસાનો રૂ. ૦। તો ૨।। રતીનું શું ?
૭૪) રૂ. ૦)≂નું ૦। શેર કોપરેલ મળે તો શેર ૨।।≂નું શું એસે ?
૭૫) રૂ. ૦)≂ાની નવટાંક ચારોળી તો ૨।। શેરનું શું ?

૭૬) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)૦ા તો ૩ાા મણનું શું?
૭૭) રૂ. ૨ાા= નું મણ તો ૫ શેરનું શું?
૭૮) રૂ. ૦ા– નું શેર ૭૨ મળે તો ૬ અધોળનું શું બેસે?
૭૯) રૂ. ૦ા=ની શેર શેવ તો શેર ૦ાા=શેવનું શું?
૮૦) રૂ. ૦ા=ની નવટાંક બદામ તો ૨ાા શેરનું શું?
૮૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)= તો ૨ાા શેરનું શું?
૮૨) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)≡ તો ૪ાા પાઈનું કેટલું આવે?
૮૩) દોઢ પાશેરની ૪ પાઈ તો ૪ આનાનું કેટલું?
૮૪) રૂ. ૦)≡ના ૨ા શેર ચોખા મળે તો ૧ાાા મણ ૨ શેરનું શું?
૮૫) રૂ. ૩)નું મણ તો ૩ાા આનાનું કેટલું?
૮૬) ફર્લાંગ મુસાફરીની ૧ાા પેન્સ તો ૨ાા માઇલનું શું બેસે?
૮૭) ૨ાા ફર્લાંગની મુસાફરી ૨ શિલિંગમાં થાય તો ૧ા માઇલની મુસાફરીનું શું બેસે?
૮૮) મણ વેગણના રૂ. ૧ા=ા તો રૂ. ૨)–ાામાં કેટલાં આવશે?
૮૯) નવટાંકનો રૂ. ૦)–ા તો રૂ. ૨)૦ાામાં કેટલું આવે?
૯૦) ૩ાા પૈસાનું ૫ શેર તો રૂ. ૦ા–ાનું કેટલું આવે?
૯૧) શેરનો રૂ. ૦)૦ાા તો રૂ. ૧ા=ાામાં કેટલું આવે?
૯૨) ૮ા ડઝન ૧ નંગના ૧૨ાા રૂપીઆ તો ૧૫ નંગનું શું?
૯૩) પૌંડ વજનના ૩ાા પૌંડ પડે તો ૧ાા ઔંસનું શું?
૯૪) ૧ા ઔંસ દવાની ૧ાા શિલિંગ બેસે તો ૨ાા પૌંડમાં કેટલી આવે?
૯૫) રૂ. ૧૯)= એ માણી વાલ મળે તો ૧ાા મણનું શું?
૯૬) રૂ. ૧૩૨) એ ભાર તો ૪ાા મણનું શું?
૯૭) રૂ. ૨૫ાા એ તોલો સોનું તો ૧ વાલ ૧ રતીનું શું?
૯૮) રૂ. ૧૨૦) એ બેડીઉં તો ૬ા મણનું શું?
૯૯) રૂ. ૧૫ાા= હજાર ૧૨૫ નંગનું શું?

૧૦૦) રૂ. ૧ાનું શેર તો અધોળનું શું ?
૧૦૧) રૂ. ૪॥=નું મણુ તો ૨॥ શેરનુ શું ?
૧૦૨) રૂ. ૦)≡નું શેર અધોળનું શું ?
૧૦૩) રૂ. ૧૫) એ કળશી તો ૪ શેરનું શું ?
૧૦૪) ૫ પૈસાનું વાલ તો ગદિઆણાનું શું ?
૧૦૫) રૂ. ૧૨॥। ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૦૬) ૨॥ શેરના રૂ. ૦≡॥ તો મણનું શું ?
૧૦૭) રૂ. ૦≡નું વાલ તો ાા તોલાનું શું ?
૧૦૮) રૂ. ૧॥=નું મણ તો ભારનું શું ?
૧૦૯) રૂ- ૧)નું ૧॥ મણ તો ભારનું શું ?
૧૧૦) ૧ા મણ કેરીના રૂ. ૩) તો ૨॥ કળશીનું શું ?
૧૧૧) રૂ. ૧ા-॥ ૨ પાઈનું ।॥ મણ તો ૦॥ શેરનું શું ?
૧૧૨) એક આનાનું ૨॥ શેર તો ૨॥ મણનું શું ?
૧૧૩) શેરના ૩ આના તો શેર ૦)=નું શું ?
૧૧૪) એક રૂપીઆનું ૧૨ શેર તો ૦॥ શેરનું શું ?
૧૧૫) રૂ. ૨॥= ગદિઆણો તો વાલનું શું ?
૧૧૬) રૂ. ૦)-॥ નું એક અધોળ તો રૂ. ૨ાનું કેટલું ?
૧૧૭) રૂ. ૩॥=નું મણુ તો ૫ શેરનું શું ?
૧૧૮) રૂ. ૧પાનું કળશી તો ૨॥ મણનું શું ?
૧૧૯) રૂ. ૦॥=નું વાલ તો ૧ા તોલાનું શું ?
૧૨૦) ૨॥ ગદિઆણાના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૧ાનું કેટલું આવે ?
૧૨૧) રૂ. ૧)ની ૩ શેર બરફી તો રૂ. ૦≡ ની કેટલી ?
૧૨૨) રૂ. ૦)≡ા૧ પાઇનું ૨॥ શેર તો અધોળનું શું ?
૧૨૩) શેર ૦)≡ના રૂ. ૦)= તો સવા પાંચ શેરનું શું ?

૧૨૪) ૨। શેરનો એક પૈસો તો ૩॥ મણ ૪ શેરનું શું ?
૧૨૫) રૂ. ૦)≡નું ૨। શેર તો રૂ। ૦।–નું કેટલું ?
૧૨૬) રૂ. ૦)=ાનું ૬। શેર તો મણનું શું ?
૧૨૭) ૭॥ શેરનો એક રૂપીઓ તો ૭॥ મણનું શું ?
૧૨૮) મણના રૂ. ૧॥–ા તો કળશીનું શું ?
૧૨૯) ૭ પૈસાનું વાલ તો ૦॥ ગદિઆણાનું શું ?
૧૩૦) મણના રૂ. ૧॥=ા તો કળશીનો ભાવ શો ?
૧૩૧) રૂ. ૧॥।=નું મણ તો રૂ. ૦।–॥નું કેટલું આવે ?
૧૩૨) રૂ. ૦)–ાનું અધોળ તો ૧। શેરનું શું ?
૧૩૩) ૨॥ શેરના ૧૨॥ પૈસા તો ૧॥ મણનું શું ?
૧૩૪) રૂ. ૦)–ાનું અધોળ તો રૂ. ૧॥–નું કેટલું ?
૧૩૫) અધોળનો રૂ. ૦)–ા તો રૂ. ૦॥ ૦॥નું કેટલું ?
૧૩૬) રૂ. ૧૭॥=નું કળશી તો રૂ. ૧)–॥ ૧॥ પાઇનું કેટલું ?
૧૩૭) ૧। મણના રૂ. ૧॥≡॥ તો ખાંડીનું શું ?
૧૩૮) રૂ. ૪૨)નું વર્ષ તો ૦॥ મહીનાનું શું ?
૧૩૯) ૨ મણના રૂ. ૨)≡ા તો એડીઆનું શું ?
૧૪૦) રૂ. ૧૧। મહીનો તો રૂ. ૨॥=માં કેટલા દિવસ ?
૧૪૧) ૧॥ મણના રૂ. ૨। તો ભારનું શું ?
૧૪૨) ૪॥ તસુના રૂ. ૦॥=ા તો ૩ ગજનું શું ?
૧૪૩) રૂ. ૨૬॥।= તોલો તો ૨ વાલનું શું ?
૧૪૪) રૂ. ૩૫) સેંકડો તો રૂ. ૨)≡ના કેટલાં નંગ ?
૧૪૫) રૂ. ૪૩॥। એ હજાર તો ૬૨॥ નગનું શું ?
૧૪૬) ૦॥ ડઝનના રૂ. ૦)≡ તો ગ્રોસનું શું ?

૧૪૭) રૂ. ૧૨॥ સેંકડો તો રૂ. ०॥=ના કેટલા નંગ?
૧૪૮) રૂ. ૫૦)નું ૧। મણ તો ૧। શેરનું શું ?
૧૪૯) રૂ. ૧૮॥। એ ભાર તો ૨૪ શેરનું શું ?
૧૫૦) રૂ. ૪૫)નું વર્ષ તો રૂ. ૨॥=માં કેટલી મુદ્દત ?
૧૫૧) રૂ. ૨૪॥ એ તોલો તો ०। વાલ ०॥। રતીનું શું ?
૧૫૨) ૧॥ મણના રૂ. ૨॥= તો ભારનું શું?
૧૫૩) રૂ. ૫॥નું મણ તો ૧। શેરનું શું ?
૧૫૪) રૂ. ૬૪॥= બેડીઉં તો મણનું શું ?
૧૫૫) રૂ. ૫૮ બેડીઉં તો ૧। મણનું શું ?
૧૫૬) વાલના રૂ. ०।-॥ તો તોલાનું શું ?
૧૫૭) રૂ, ०।-નું વાલ તો ૧ ગદિઆણાનું શું ?
૧૫૮) રૂ. ૧૧॥ એ કળશી તો ૪॥ મણનું શું ?
૧૫૯) ०॥ મણની દળામણી રૂ. ०)-॥ તો કળશીનું શું ?
૧૬૦) રૂ. ૫૨॥= બેડીઉં તો ૨ બેડીઆ ૪ મણનું શું ?
૧૬૧) રૂ. ૨॥= એ મણ તો ૩॥ શેરનું શું ?
૧૬૨) રૂ. ૨૧॥= મણ તો ૧૫ શેરનું શું ?
૧૬૩) રૂ. ૨૧॥ બેડીઉં તો ૨॥ બેડીઆં ૫ મણનું શું ?
૧૬૪) તોલાના રૂ. ०॥- તો ०। ગદિઆણો ૨ વાલનું શું ?
૧૬૫) ૨॥ શેરના ७॥ આના તો ૨॥ મણનું શું ?
૧૬૬) રૂ. ०।-॥નું મણ તો બેડીઆનું શું ?
૧૬૭) ૨ વાલનો રૂ. ૧।-॥ તો ૩ તોલાનું શું ?
૧૬૮) રૂ. ०॥- એ મણ મીઠું તો રૂ. ૮॥= નું કેટલું ?
૧૬૯) એક આનાનું ૩॥ વાલ તો ૧૨। તોલાનું શું ?
૧૭૦) રૂ. ૧૮॥। એ શેર તો રૂપીઆભારનું શું !

૧૭૧) રૂ. ૦)≡ાનું ૧ા શેર તો ૩ાા મણનું શું ?
૧૭૨) રૂ. ૨૭ાા મહીનો તો ૧૨ દિવસનું શું આપવું ?
૧૭૩) કોડીના રૂ. ૨૮ાાા તો ૪ નંગનું શું ?
૧૭૪) રૂ. ૧૬ા ખાંડી તો રૂ. ૨ા≡ માં કેટલું આવશે ?
૧૭૫) ૩૫ નળીઆના રૂ. ૧ાાા તો હજારનું શું ?
૧૭૬) રૂ. ૧)ની ૫ કોડી તો ૯ નંગનું શું ?
૧૭૭) રૂ. ૧ાાા= એ ગ્રોસ તો ૨ ગ્રોસ ૪ ડઝનનું શું ?
૧૭૮) રૂ. ૨૬ાા– સેંકડો તો કોડીનું શું ?
૧૭૯) રૂ. ૩૯ાાનું એકર તો રૂ. ૪ાાા≡ાાનું કેટલું ?
૧૮૦) વીઘાના રૂ. ૩૪ા તો રૂ. ૧૨ાાા–ાામાં કેટલું આવે ?
૧૮૧) રૂ. ૧)નું ૧ાાા વાર તો પા ગજનું શું ?
૧૮૨) રૂ. ૪ાા એ વાર તો રૂ. પા નું કેટલું ?
૧૮૩) ૬ વારનો રૂ. ૧) તો ૨૪ાાા ગજનું શું ?
૧૮૪) ગજના રૂ. ૧૦ા તો રૂ. ૦ાા– માં કેટલું આવે ?
૧૮૫) રૂ. ૧)નું ૧૦ ગજ તો રૂ. ૧ાા= નું કેટલું આવે ?
૧૮૬) ૮ા ગજનો રૂ. ૧) તો પાા વારનું શું ?
૧૮૭) રૂ. ૧૫૦)નું ૨ ટકા લેખે ૧ાા વર્ષનું વ્યાજ શું ?
૧૮૮) રૂ. ૨૫ાા= ગજ તો ૧ાા વાર ૬ તસુનું શું ?
૧૮૯) રૂ. ૩૨ાા≡ા ૧ પાઇનો તોલો તો ૧ાાા ગદિઆણા ૩ાાા વાલ ૦ાાા રતીનું શું ?
૧૯૦) ખાંડીના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦)≡નું કેટલું આવે ?
૧૯૧) રૂ. ૨૦)નું ૩૩ાાા મણ તો રૂ. ૬ાાનું કેટલું ?
૧૯૨) હજારના રૂ. ૪ાા≡ તો ૬૦ નંગનું શું ?
૧૯૩) રૂ. ૬૨ાા એ સેંકડો તો રૂ. ૧ાા= નાં કેટલાં નંગ ?

૧૯૪) રૂ. ૪૦)નું ૩॥ વર્ષનું વ્યાજ રૂ. ૭ થયું તો દર કેટલો ?
૧૯૫) ૨૫૦૦ નળીઆના રૂ. ૧૮॥। તો સેંકડાનો ભાવ શો ?
૧૯૬) રૂ. ૧૭॥ એ મણ તો શેર ૧૩॥નું શું ?
૧૯૭) રૂ. ૯૩॥। સેંકડો તો ૧૫૨૦ નંગનું શું ?
૧૯૮) રૂ. ૨૫॥ એ ગજ તો ૭ ગજ ૨। તસુનું શું ?
૧૯૯) ગજના રૂ. ૮॥ તો રૂ. ૧)–નું કેટલું ?
૨૦૦) રોજના ૦)–। ૧ પાઇ તો વર્ષનું શું ?
૨૦૧) રૂ. ૦)=નું ૧॥ વાલ તો ૨। તોલાનું શું ?
૨૦૨) રૂ. ૩॥≡॥નું ૦॥ મણ ૯॥। શેર તો ૪॥ શેરનું શું ?
૨૦૩) ૩॥ શેરના રૂ. ૧।=॥ તો ૬ શેરનું શું ?
૨૦૪) રૂ. ૨૭ નું ૧॥ મણ તો રૂ. ૦॥।–॥નું કેટલું આવે ?
૨૦૫) ૧। શેરના રૂ. ૦)=॥ તો ૧ મણ ને શેર ૦॥=નું શું ?
૨૦૬) વર્ષના રૂ. ૧૪૬। તો રૂ. ૩૦।≡॥ માં કેટલા દિવસ ?
૨૦૭) રૂ. ૨૩॥ મણ તો રૂ. ૨।=માં કેટલું આવે ?
૨૦૮) રૂ. ૦)≡નું ૩ તસુ તો ૪॥ વારનું શું ?
૨૦૯) ૧ મણના રૂ. ૧૭॥ તો રૂ. ૦)–॥ નું કેટલું ?
૨૧૦) રૂ. ૪૫) ગાલ્લી તો રૂ. ૦।૦॥ નું શું ?
૨૧૧) તોલાનો રૂ. ૧। તો ૧॥ વાલ ૧॥ રતીનું શું ?
૨૧૨) ૦॥ મણના રૂ. ૫) તો અધોળનું શું ?
૨૧૩) ૬ પૈસાનું શેર ૩॥= તો ૧૦ પૈસાનું કેટલું ?
૨૧૪) રૂ. ૨૧) એ મણ તો રૂ. ૪॥–॥નું કેટલું ?
૨૧૫) ૩॥ મણના રૂ. ૩॥૦ તો ખાંડીનો ભાવ શો ?
૨૧૬) રૂ. ૯)–માં ૧૨ દિવસ તો મહીનાનું શું ?
૨૧૭) રૂ. ૧॥।= મણ તો ૧। ખાંડી ૩ મણનું શું ?

૨૧૮) રૂ. ૭૫) વર્ષ તો ૩ માસ ૧૨ દિવસનું શું ?
૨૧૯) ખાંડીના રૂ. ૧૮॥ તો રૂ. ૦)~॥ નું કેટલું ?
૨૨૦) મણના રૂ. ૧॥= તો ૨ શેરનું શું ?
૨૨૧) રૂ. ૨૦નું ૩૩॥ મણ તો રૂ. ૬॥ નું કેટલું ?
૨૨૨) ૩ તસુના રૂ. ૦)≡॥ તો ૨। ગજનું શું ?
૨૨૩) રૂ. ૫॥ નું ગજ તો રૂ. ૦॥≡ નું કેટલું ?
૨૨૪) રૂ. ૩॥ નું મણ તો રૂ. ૦॥≡ નું કેટલું ?
૨૨૫) મહીનાના રૂ. ૬॥ તો ૫ દિવસનું શું ?
૨૨૬) રૂ. ૨૬। મહીનો તો ૧૦ દિવસનું શું ?
૨૨૭) રૂ. ૧) નું ૧॥ શેર તો રૂ. ૦)=નું કેટલું ?
૨૨૮) રૂ. ૧)નું ૧॥ શેર તો ૭॥ રૂપીઆભારનું શું ?
૨૨૯) રૂ. ૩૧॥= ગાલ્લી તો કળશીનું શું ?
૨૩૦) એક પૈસાની ૨ સ્ટીલ મળે તો રૂ. ૫ માં કેટલી સ્ટીલ આવે ?
૨૩૧) રૂ. ૪૬॥~ વીંધું તો રૂ. ૧૮॥= નું કેટલું આવે ?
૨૩૨) રૂ. ૧। ના ૨૫ નંગ તો કોડીનું શું ?
૨૩૩) રૂ. ૩॥ એ ગજ તો ૩॥ ગજ ૩ તસુનું શું ?
૨૩૪) રૂ. ૨૫॥ એ ભાર ૭ મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૩૫) રૂ. ૩૧॥= મહીનો તો રૂ. ૬।= માં કેટલા દિવસ ?
૨૩૬) રૂ. ૨૩॥ એ હજાર ૨૩૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૭) રૂ. ૦)= ના ૨૦ નંગ તો ૨૫૦૦ નંગનું શું ?
૨૩૮) રૂ. ૧૬)ના હજાર તો રૂ. ૧) નાં કેટલાં નંગ ?
૨૩૯) પાઈના ૨॥ નંગ પડે તો બે હજારનું શું ?
૨૪૦) હજારના રૂ, ૬૭॥ તો રૂ. ૦)≡ના કેટલા નંગ ?
૨૪૧) રૂ. ૨॥~ ના ૧૨૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?

૨૪૨) ૩ શેરનો રૂ. ૦)ના તો ૧॥ કળશીનું શું ?
૨૪૩) રૂ. ૨૫॥≈ ગજ તો ૮ તસુનું શું ?
૨૪૪) ૪૫) નંગના રૂ. ૧)≈ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૫) રૂ. ૧॥− સેંકડો તો રૂ. ૧)૦ ના કેટલા નંગ ?
૨૪૬) રૂ. ૨॥ સેંકડો તો રૂ. ૧॥ ના કેટલા નંગ ?
૨૪૭) ૦॥॥ શેરના રૂ. ૦)≡॥॥ તો રૂ. ૭૫ નું કેટલું ?
૨૪૮) રૂ. ૧।− ના ૮૫ નંગ તો સેંકડાનું શું ?
૨૪૯) ૬૦ નંગનો રૂ. ૧॥ તો સેંકડાનું શું ?
૨૫૦) રૂ. ૧।≡॥ ના ૪૫ નંગ તો હજારનું શું ?
૨૫૧) પાઇનું ૨॥ શેર તો ૦॥ ગાલ્લી ૫ મણનું શું ?
૨૫૨) રૂ. ૦॥≡ ના ૧૨૦ નંગ તો ૪ નંગનું શું ?
૨૫૩) ૧। ગજના રૂ. ૦)≡।॥ તો રૂ. ૨।−॥ નું કેટલું આવે ?
૨૫૪) રૂ. ૫॥ એ કોડી તો હજારનું શું ?
૨૫૫) રૂ. ૨૪ નું ખાંડી તો ૧॥। મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૫૬) રૂ. ૦)૦॥। નું શેર તો ગાલ્લીનું શું ?
૨૫૭) ૫ દિવસના રૂ. ૦।≡॥ તો ૨ મહીના ૨ દિવસનું શું ?
૨૫૮) રૂ. ૦।− નું ૬। શેર તો ૧॥ મણનું શું ?
૨૫૯) રૂ. ૦)≡॥ વ્યાજ મેળવવા રૂ. ૧૦૦) રોકવા તો રૂ. ૫૦) વ્યાજ મેળવવા શું રોકવું ?
૨૬૦) એક રૂપીએ ૫ પાઇ કર ભરવો પડે તો રૂ. ૭॥ કર કેટલાની આવક હોય તો ભરવો પડે ?
૨૬૧) રૂ. ૩।≈ મણ દૂધ મળે તો ૧॥ મણ ૫ શેરનું શું ?
૨૬૨) ગોળ રૂ. ૦)≡॥ શેર મળે છે તો રૂ. ૩॥≡॥માં કેટલો આવશે ?

૨૬૩) એક રૂપીએ રૂ. ૮)૦ા કર ભરવો પડે છે તો એ લેખે મારે રૂ. ૦ા કર ભરવો પડે છે ત્યારે મારી ચોકખી આવક કેટલી?

૨૬૪) રૂ. ૨૧ા એ ખાંડી તો ૨૫ શેરનું શું?

૨૬૫) એકરના રૂ. ૨૪૫) તો ૧ા ગુંઠાનું શું?

૨૬૬) ૧૦૦ નાળીએરના રૂ. ૯ા= તો રૂ. ૨ા–ાા નાં કેટલાં?

૨૬૭) રૂ. ૧૧ા કોથળો તો ૬ા શેરનું શું?

૨૬૮) રૂ. ૧૩૬) ભાર તો ૫ાા મણનું શું?

૨૬૯) ૫ ટકા લેખે રૂ. ૭૨૦) નું દોઢ વર્ષનું વ્યાજ શું?

૨૭૦) રૂ. ૨ાા માં ૧ા ગુંઠો તો એકરનું શું?

૨૭૧) ૬ા નંગના રૂ. ૦ાા= તો સેંકડાનું શું?

૨૭૨) રૂ. ૦ા= નું ૭ાા શેર તો કોથળાનું શું?

૨૭૩) ૧ાા મણના રૂ. ૨ા તો ૨ ભારનું શું?

૨૭૪) રૂ. ૨ા–ાા નું ૧ા ગજ તો ૨ ગજનું શું?

૨૭૫) ૫ શેરના ૦)= તો બેડીઆનું શું?

૨૭૬) રૂ. ૩)≈ નું ૨ાા શેર તો કળશીનું શું?

૨૭૭) રૂ. ૦ા નું ૫ શેર તો બેડીઆનો ભાવ શો?

૨૭૮) રૂ. ૨ાા નું શેર તો રૂ. ૦ાા નું કેટલું?

૨૭૯) રૂ. ૨૩ાાા બેડીઉં તો ૧૫ શેરનું શું?

૨૮૦) રૂ. ૧)–ાા નું ૭ાા શેર તો રૂ. ૭૦) નું કેટલું?

૨૮૧) ૨ાા શેરના ૩ાા પૈસા તો ૧૬ મણનું શું?

૨૮૨) ૩ પૈસાનું ૧ા શેર તો રૂ. ૧ાાનું કેટલું?

૨૮૩) ૫ શેરની ૯ પાઇ તો ૨ કળશીનું શું?

૨૮૪) ૧ા શેરના ૩ાા પૈસા તો ૮ મણનું શું?

૨૮૫) રૂ. ૮ાાા નું ૭ મણ તો ૭ શેરનું શું?

૨૮૬) રૂ. ૨૫૬) બેડીઉ તો રૂ. ૧)નું કેટલું ?

૨૮૭) રૂ. ૮૪) ખાંડી તો રૂ. પાનું કેટલું ?

૨૮૮) એક આનાનું ૧૫ શેર તો ૧॥ ગાલ્લી ૩ મણનું શું ?

૨૮૯(રૂ. ૭૨ ભાર તો રૂ. ૦।૦॥નું કેટલું ?

૨૯૦) ૪૨, ૪૪, ૪૮, ૫૦ અને સાઠા તોલે ૩૨ મણ પાકાના કાચા મણ કેટલા ?

૨૯૧) રૂ. ૩૭॥ ખાંડી તો ૧૨॥ શેરનું શું ?

૨૯૨) ૧૨॥ શેરના રૂ. ૦॥ના ૧॥ પાઇ તો ખાંડીનું શું ?

૨૯૩) રૂ. ૨૭॥ ખાંડી તો ૧। શેરનું શું ?

૨૯૪) રૂ. ૦)≈નું ૦। શેર તો કળશીનું શું ?

૨૯૫) રૂ. ૯૦) ભાર તો ૪ મણનું શું ?

૨૯૬) રૂ. ૭૬॥।≈ ગાલ્લી તો ૫ શેરનું શું ?

૨૯૭) ૧॥ પૈસાના ૪ તાવ તો રૂ. ૭॥ ના કેટલા કાગળ ?

૨૯૮) ૫ શેરના ૩ પૈસા તો ગાલ્લીનું શું ?

૨૯૯) રૂ. ૦।≈નું ૫ શેર તો ૧॥ ખાંડીનું શું ?

૩૦૦) ૨ પાઇનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?

૩૦૧) રૂ. ૩॥ રીમ તો ૨॥ રીમ ૨ તાવનું શું ?

૩૦૨) રૂ. ૦।≈ાનું ૫ શેર તો ગાલ્લીનું શું ?

૩૦૩) ૨૪ શેર પાકાના ૪૨, ૪૪, ૪૫, ૪૮ અને સાઠા તોલે કાચા શેર કેટલા ?

૩૦૪) ૧ આનાનું ૩ શેર તો ૪॥ માણીનું શું ;

૩૦૫) ૫૨॥ ગાલ્લી તો ૧૫ શેરનું શું ?

૩૦૬) રૂ. ૪૫ નું વર્ષ તો ૧॥ માસ ૧॥ દિવસનું શું ?

૩૦૭) મણે ૨, ૨।, ૨॥, ૩, ૩।, અને ૪ શેર બારદાન કાપતાં ૨૪ મણનું બાકી તોલ શું રહેશે ?

૩૦૮) ૧ પેનની ૨ પાઇ તો રૂ. ૧)માં કેટલી આવશે?

૩૦૯) રૂ. ૪૫) ભાર તો ૪ શેરનું શું?

૩૧૦) ભારના રૂ. ૩૭ાા તો રૂ. ૦ાા≈ નું કેટલું?

૩૧૧) ૨ાા શેરના રૂ. ૦)⌐ તો રૂ. ૦ાા≈ નું કેટલું?

૩૧૨) રીમના રૂ. ૫) તો તાવનું શું?

૩૧૩) ૫ શેરના રૂ. ૦ાા≈ તો ગાલ્લીનું શું?

૩૧૪) રૂ. ૨૭ા≈ ગાલ્લી તો ૨ાા મણનું શું?

૩૧૫) ૪૨ તોલે ૨૧ મણનું, ૪૪ તોલે ૫૫ મણનું, ૪૫ તોલે ૬૭ાા મણનું, ૪૮ તોલે ૮૪ મણનું. અને ૬૦ તોલે ૭૫ મણ કાચાના પાકા મણ કેટલા?

૩૧૬) રૂ. ૬ા એ સેંકડો તો ૧૦ નંગનું શું?

૩૧૭) રૂ. ૧ાા તોલો રૂ. ૦ા≈ાા માં કેટલું આવે?

૩૧૮) રૂ. ૭ાાએ રીમ તો ૨ તાવનું શું?

૩૧૯) રૂ. ૧૫) ના ૫ રીમ તો ૫ તાવનું શું?

૩૨૦) રૂ. ૭ાા મણ તો શેર ૦)≈ નું શું આપવું?

૩૨૧) ૨ અધોળના રૂ. ૦)≋ા તો મણનું શું?

૩૨૨) ૭ આનાંનું ૨ાા શેર તો ખાંડીનું શું?

૩૨૩) ૧ શેરનો રૂ. ૦)૦ાા તો કળશીનું શું?

૩૨૪) ૩ શેરના રૂ. ૦ા૦ાા તો ભારનું શું?

૩૨૫) નવટાંકના ૪ પૈસા તો મણનું શું?

૩૨૬) ૦ાા પાશેરની ૧ પાઇ તો ૦ાા શેરનું શું?

૩૨૭) રૂ. ૦)≋ નું નવટાંક તો મણનું શું?

૩૨૮) રૂ. ૨૫)નું મણ તો રૂ. ૦ા≈ નું કેટલું આવે?

૩૨૯) રૂ. ૦)૦ાા નું અધોળ તો અઘમણનું શું?

૩૩૦) રૂ. ૧૫)નું ૦ાા મણુ તો રૂપીઆભારનું શું ?

૩૩૧) રૂ. ૦)−ા નું શેર આવે તો રૂ. ૨૫)માં કેટલું આવે ?

૩૩૨) પૈસાનું નવટાંક તો મણનું શું ?

૩૩૩) રૂ. ૩ાા સેંકડો તો હજારનું શું ?

૩૩૪) ૧ા શેરનો રૂ. ૦)૦ાા તો ૦ાા ખાંડીનું શું ?

૩૩૫) રૂ. ૦ાા૦ાા ની ૧૦૦ પેન તો ૧૦ પેનનું શું ?

૩૩૬) રૂ. ા નું શેર તો રૂ. ૦)− નું કેટલું ?

૩૩૭) રૂ. ૧ાા− ના ૧૦૦ કેળાં મળે તો ૨૩૨ કેળાંનું શું ?

૩૩૮) ૬૫ાા= ગાલ્ડી તો ૪ાા મણનું શું ?

૩૩૯) સેંકડાના રૂ. ૩)= તો રૂ. ૧ાા=ાા નાં કેટલા નંગ ?

૩૪૦) ૮૦ નંગના રૂ. ૩ાા તો સેંકડાનુ શું ?

૩૪૧) એક ટોપીના રૂ. ૦ા=ાા પડે તો રૂ. ૬ાામાં કેટલી ટોપીઓ આવે ?

૩૪૨) ૧ાા શેરના રૂ. ૦ા− તો રૂ. ૨ાા માં કેટલું આવે ?

૩૪૩) શેર ૩)= નો એક આનો તો ખાંડીનું શું ?

૩૪૪) રૂ. ૩૭ાાએ માણી તો શેરનું શું ?

૩૪૫) ૧ાા દિવસના રૂ. ૧)= તો વર્ષનું શું ?

૩૪૬) ૫ શેરનો રૂ. ૦)−ા તો ૮ મણનું શું ?

૩૪૭) ૧ાા શેર દૂધના રૂ. ૦)=ાા તો રૂ. ૩૦) નું કેટલું ?

૩૪૮) ૮ મણના રૂ. ૨૫) તો ૧ શેરનું શું ?

૩૪૯) ગાલ્લીના રૂ. ૪૦) તો રૂ. ૦)= માં કેટલું આવે ?

૩૫૦) રૂ. ૨૮)= મહીનો તો ૨ાા મહીના ૧૦ દિવસનું શું ?

૩૫૧) રીમ કાગળનો રૂ. ૧ાા પડે તો ૨૦ તાવનું શું ?

તા. ૨૧–૫–૨૫

સમાપ્ત.

મેસર્સ. સી. ડી. શાહ એન્ડ કો૦ કૃત
બાળવર્ગનીનોટ બે આના

પહેલીના અર્થ અઢી આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠનો સાર, અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, ડમ્બેલ્સની ડ્રિલ વગેરે

બીજીના અર્થ ચાર આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, ભૂગોળ, પાઠવાર, અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, ડમ્બેલ્સની ડ્રિલ, વગેરે.

ત્રીજીના અર્થ પાંચ આના જેમાં:-અર્થ, કવિતાની સમજુતી, પાઠનાં સવાલ, પાઠનો સાર, ભૂગોળના સવાલ, પાઠવાર અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, કડાંની ડ્રિલ વગેરે.

ચોથીના અર્થ સાડા સાત આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, તમામ પાઠના સવાલ તથા સાર, અઘરા શબ્દો, જોડાક્ષર, મુંબઈ ઈલાકાની ભૂતળ, ડ્રિલ વગેરે.

પાંચમીના અર્થ આઠ આના જેમાં:—અર્થ, કવિતાની સમજુતી, વ્યુત્પત્તિ, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, અપૂર્ણાંકના નિયમો બ્રિટિશ હિંદના રાજકીય ભાગ વગેરે

છઠ્ઠીના અર્થ નવ આના જેમાં:—શબ્દાર્થ વ્યુત્પત્તિ પ્રમાણે અને રૂઢ બંને રીતે, કવિતાનો અન્વય, કવિતાની સમજુતી, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, વગેરે.

સાતમીના અર્થ દસ આના જેમાં:—શબ્દાર્થ વ્યુત્પત્તિ પ્રમાણે અને રૂઢ બને રીતે, કવિતાનું વિવરણ-સ્ફુટીકરણ, પાઠના સવાલ, પાઠનો સાર, કવિતામાં આવેલા ભક્તોની ઓળખાણ વગેરે.

કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૧લાના અર્થ ૪ આના
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૨જાના અર્થ ૫ આના
કન્યા વાચનમાળા પુસ્તક ૩જાના અર્થ ૭ આના

ત્રિવેદિ વાચનમાળા સાતે પુસ્તકોના અર્થો તૈયાર છે.